

BOLŞEVİK PARTİZAN

Bütün ülkelerin işçileri birleşiniz! • Bütün ülkelerin işçileri ve ezilen halklar birleşiniz!
Karkerên hemû welatan yekbin! • Karkerên hemû welatan u gelên bindest yekbin!

• Sayı / Hejmar: 196

• Eylül / Îlon 2025

• Fiyatı / Biha: 50 TL

“SÜREÇ”İN GELDİĞİ YER VE PERSPEKTİF

İÇİNDEKİLER

- 3 "SÜREÇ"İN GELDİĞİ YER VE PERSPEKTİF
- 36 8 MAYIS 1945 – 8 MAYIS 2025
NAZİ FAŞİZMİNDEN KURTULUŞUN 80. YILDÖNÜMÜ
- 39 YAŞASIN FİLİSTİN HALKININ HAKLI MÜCADELESİ!
KAHROLSUN SİYONİZM VE ANTİ-SEMITİZM!
KAHROLSUN EMPERYALİZM!
YAŞASIN PROLETER ENTERNASYONALİZMİ!
- 40 "GAZZE'DEKİ ATEŞKES ANLAŞMASINA İLİŞKİN
ICOR KARARI" HAKKINDAKİ ELEŞTİRİMİZ
- 41 HERŞEYE RAĞMEN'İN KENAR NOTLARI
- 42 ATEŞKES ANLAŞMASINDAN BU YANA
FİLİSTİN'DE YAŞANAN GÜNCEL GELİŞMELER
- 44 ZİMMERWALD KONFERANSI 110 YAŞINDA
- 45 NAMBALA KESHAV RAO VE 26 YOLDAŞINI KATLEDEN
SİSTEM ER GEÇ YIKILACAKTIR!
KATLIAMLAR DEVRİMCİ MÜCADELEYİ DURDURAMAZ!

STËRKA BOLŞEWİK

- 46 FAŞİST TÜRKİYE CUMHURİYETİ
BİR HALKLAR HAPİSHANESİDİR!
BAŞKA HALKLARI EZEN BİR HALK ÖZGÜR OLAMAZ!
- 48 MİKTAT CAMKIRAN YOLDAŞ
BOLŞEVİK MÜCADELEDE YAŞAYACAK

**BOLŞEVİK
PARTİZAN**

V.i.S.d.P. &Yazışma Adresi: K. İnan
Postale No: 287, 67000 France

İnternet: www.bolsevikparti.org
E-Mail: info@bolsevikparti.org

Fiyatı: 50 TL, £ 2.50, 3 EURO

Sosyal medyada da yazılarımız yayınlanmaktadır.
Bizi sosyal medya üzerinden de takip edebilirsiniz.
Sosyal medya adreslerimiz:

Facebook:
www.facebook.com/bolsevikmucadele
www.facebook.com/cihan.yildiz

Twitter:
[@adal_tanya](https://twitter.com/adal_tanya)

“SÜREÇ”İN GELDİĞİ YER VE PERSPEKTİF

Son dönemin Kuzey Kürdistan-Türkiye'deki siyasi gelişmeler açısından en önemli konu kuşkusuz Devlet/PKK arasındaki savaşta Ekim 2024'de başlayan yeni “Süreç”teki gelişmeler, gelen yer ve gelişme perspektifleri konusu.

Biz, Bolşevik Partizan sayı 194 ve 195'te yayınladığımız uzun makalede sürecin Ekim başı 2024-15 Mart 2025 arasındaki gelişmesinin kronolojisini açık kaynaklara dayanarak mümkün olduğunca eksiksiz bir biçimde belgeledik. Atılan adımları ve bu adımların taraflar açısından ne anlama geldiğini yorumladık. Abdullah Öcalan'ın 27 Şubat 2025'de PKK'ye yönelik olarak yaptığı “Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı” başlıklı çağrısı yayınladık. Kürt Hareketinin “Asrın Çağrısı” olarak değerlendirdiği bu belgeyi biz esas olarak “PKK'nin silahları teslim ve fesih manifestosu” olarak değerlendirdik. Bu çağrıya PKK/KCK'nin değişik örgüt kademelerinin ve DEM'in değişik sözcülerinin verdiği tepkileri belgeledik.

Sayı 195'de yayınlanan yazının sonunda şu değerlendirmeyi yaptık:

“Kürt Hareketinin Çağrı konusundaki genel tavrı ona Barış'ın sağlanması açısından büyük önem atfetmek; Çağrı'ya uyacakları, Çağrı'nın kendilerine yüklediği görevleri yerine getireceklerini açıklamak fakat esasında bu Çağrı'yla devletin istediğinin yerine getirildiğini, şimdi adım atma sırasının devlette olduğunu açıklamak şeklinde oldu.

Süreç'in geldiği yer şimdilik bu. Süreç hâlâ kırılğan.

Pazarlıklar önümüzdeki dönemde de sürececek. Özellikle Rojava sorunu'nun, PYD/YPG/SDG bir türlü yeni rejim içine monte edilerek çözülmemesi hâlinde, sürecin akamete uğraması mümkün.

Fakat bu kez sürecin sonunda, devletin vereceği küçük tavizlerle PKK'nin gücünün devlete eklemelenmesi ihtimali bundan önceki süreçlerden daha çok.”

14 Mart tarihini taşıyan bu yazının üzerinden şimdi 5 aya yakın zaman geçti. Bu 5 ayda süreçte çok önemli gelişmeler yaşandı.

Bu gelişmeler içinde en önemli olanı kuşkusuz Öcalan ve devletin ortak talebinin yerine getirilmiş olması, “PKK'nin kongresini toplayıp, kendi kendini feshetme ve silahlı mücadeleye son verme” kararını alıp ilan etmesidir.

Fesih Kongresi

11 Mayıs 2025'te PKK adına yapılan açıklamada PKK kongresinin yapıldığı ve kongrenin PKK'nin örgütsel yapısının feshedilmesi ve silahlı mücadelenin sonlandırılması kararlarını aldığı şöyle duyuruldu:

“Önder Abdullah Öcalan'ın 27 Şubat tarihiyle açıklamasıyla başlayan süreç, yaptığı çok yönlü çalışmalar, değişik tarzlarda sunduğu perspektifler ışığında 5-7 Mayıs tarihleri arasında toplanan 12. Parti Kongremiz başarıyla tamamlandı. Kongremiz çatışmaların devam ettiği, havadan karadan saldırıların sürdüğü, alanlarımız üzerindeki kuşatma ve KDP ambargosunun devam ettiği zorlu ko-

şullara rağmen güvenli bir şekilde gerçekleştirildi. Güvenlik nedeniyle iki farklı alanda eş zamanlı bir biçimde yapıldı. Toplamda 232 delegenin katılımıyla gerçekleşen PKK 12. Kongresi, Önderlik, Şehitler, Gaziler, PKK'nin Örgütsel Varlığı ve Silahlı Mücadele Yöntemi ile Demokratik Toplum İnşası konularını tartışarak Özgürlük Hareketimiz için **yeni bir döneme girişi** ifade eden tarihi kararlar aldı.

PKK'nin Olağanüstü 12. Kongresi PKK mücadelesinin, halkımız üzerindeki inkâr ve imha siyasetinin parçaladığını, Kürt sorunu-nu demokratik siyaset yoluyla çözmeye noktasına getirdiğini, bu yönüyle PKK'nin tarihi misyonunu tamamladığını değerlendirdi.

Bu temelde *PKK 12. Kongresi, pratikleşme süreci Önder Apo tarafından yönetilmek ve yürütülmek üzere, PKK'nin örgütsel yapısını feshedilmesi ve silahlı mücadele yöntemini sonlandırması kararlarını alarak PKK adıyla yürütülen çalışmaları sonlandırdı.*

Devlet/PKK savaşında ilk kez savaşın bir tarafının silahlı örgüt olarak varlığına son vermesi kararını alıp açıklaması tarihi bir karardır. Daha önce yaşanan "çözüm" süreçlerinin hiçbirinde kongre kararı ile örgütün tasfiyesi ve silahlı mücadelenin sonlandırılması yönünde alınmış olan bir karar yoktur. Ateşkes kararları vardır, silahlı güçlerin T.C. toprakları dışına çekilmesi vb. kararı vardır, fakat Apo'nun çeşitli kereler yaptığı "silahlı mücadele miyadını doldurmuştur" açıklamalarına rağmen silahlı mücadelenin sonlandırılması yönünde kongre kararı yoktur. Bu, PKK tarihinde bir ilktir.

Tabii bu kararların alınmış olması, bunun hemen uygulanması anlamına gelmiyor. Cevaplanması gereken bir dizi soru vardır. Örneğin PKK'nin silahları bırakması nasıl, hangi süreç içinde gerçekleşecektir. Silahları bırakan binlerce PKK'linin sisteme entegrasyonu nasıl olacaktır? PKK tutuklularının durumu ne olacaktır? Tutuklanma talebi ile aranan PKK'lilerin durumu ne olacaktır? Güney Kürdistan'da, Batı Kürdistan'daki PKK'lilerin Kuzey Kürdistan-Türkiye'ye dönmesi nasıl olacaktır? vb. vs. Bütün bunlar aslında müzakere konusudur.

Devlet yöneticileri istediği kadar "pazarlık yok" dese de bütün bu sorulara cevap için taraflar arasında müzakere, pazarlık kaçınılmazdır ve yürümektedir.

Bu müzakerenin bir tarafında devlet adına onun görevlendirdiği kişiler "Kamu güvenlik görevlileri" vardır. Diğer tarafında kimin olduğu ise kongre tarafından belirlenmiştir: "Pratikleşme süreci önder Apo tarafından yönetilecek ve yürütülecektir."

Aynı duyuruda şu tespitler de yer alıyordu: "Kongremizin aldığı PKK'nin fesih ve silahlı mücadele yöntemini sonlandırma kararı **kalıcı barışa ve demokratik çözüme güçlü bir zemin sunmaktadır.**

Söz konusu **kararların uygulanması önder Apo'nun süreci yürütüp yönlendirmesini, demokratik siyaset hakkının tanınmasını ve sağlam bütünlüklü bir hukuki güvenceyi gerektirir.** Bu aşamada **Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin tarihi sorumlulukla rolünü oynaması önemli olmaktadır. Aynı şekilde hükümet ve ana muhalefet partisi başta olmak üzere mecliste temsili bulunan tüm siyasi partileri, sivil toplum örgütlerini, din ve inanç topluluklarını, demokratik basın kuruluşlarını, kanaat önderlerini, aydınları, akademisyenleri, sanatçıları, işçi-emekçi sendikalarını, kadın-gençlik örgütlerini, ekolojistik hareketleri sorumluluk altına girerek barış ve demokratik toplum sürecine katılmaya çağırıyoruz."**

Görüldüğü gibi kongre aldığı "fesih ve silahlı mücadele yönetimini sonlandırma" kararının uygulanması için bir yol haritası çiziyordu. Süreci önder Apo'nun yürütmesi, demokratik siyaset hakkının tanınması sağlam ve bütünlüklü ve hukuki güvenin sağlanması, bunun için TBMM'nin üzerine düşeni başta hükümet ve ana muhalefet olmak üzere mecliste grubu bulunan bütün partilerin katılımı ile yapması isteniyordu.

Kongre açıklaması ertesinde kendini feshetmiş olan PKK kanadından gelen bütün açıklamalarda, PKK'nin üzerine düşeni yapmış olduğu, şimdi adım atma sırasının devlette olduğu vurgulandı.

Abdullah Öcalan'ın Kongreye Sunduğu Rapor

Kongre'ye Abdullah Öcalan 21 sayfalık bir yazı göndermişti. Kongre sonrası her bir PKK yöneticisi kongre hakkında, alınan kararlar, bunların nasıl alındığı konusunda vb. tavrı takındılar. Kongrede alınan kararlarda belirleyici rol oynayan bu yazı hakkında PKK yöneticisi Bese Hozat şöyle diyordu:

Kongreyi Önderliğin politik raporuyla açmak, politik rapor üzerinden bu tartışmaları geliştirmek, çok büyük bir mücadele sonucu ortaya çıktı. Önderliğin 5 kitaplık savunmaları olmasaydı, 7. Kongre'den itibaren bir biçimde müdahalesi olmasaydı 26 yıl bu kadar büyük bir mücadele verebilir ve ayakta kalabilir miydik?

Bu sorunun cevabını aradığımda Önderliksiz ömrümüz bu kadar uzun olmazdı diye düşünüyorum. Önderlik kendisini aşıkça Harekete açılım yaptırdı; yeniledi, yapılandırdı, dönüştürdü. Yani dönüşüme zorladı, büyüttü, güçlendirdi.

Önderlik, "Bu dönüşüme cesaret ediyorum" diyor. Şu andaki politik raporu o dönüşüm üzerinden yapıyor. Silahlı mücadele sürecinden vazgeçiyorum, derken de o

dönüşüme dayandırıyor. Önderliğin bütün politik raporlarında, özellikle bu son politik raporda da öyledir; 21 sayfadır, neredeyse yarısı kadın-erkek sorunsalı/çelişkisi/ çatışması üzerinden kadın eksenli bir tarih çözümlemesi ve değerlendirmesi var. Zihniyet değişimini, kültür değişimini, egemen cinsiyetçi kültür değişimini, toplum değişim dönüşümünü ona oturtuyor. Demokratik, komünal, sosyalist anlayışı ona oturtuyor tamamen. Bu, kendi başına elbette daha kapsamlı bir tartışma ve muhasebeyi elbette gerektiriyor."

Görüldüğü gibi Apo kongreye fiziki olarak katılmamış olsa bile, onun gönderdiği 21 sayfalık belge, Kongreye sunulan "Siyasi Rapor" olarak kavranmış, kongrenin aldığı kararların temelini oluşturmuştur.

Söz konusu Rapor 4 Haziran'da PKK'nin sitesinde tam metin olarak yayınlandı. (Bkz.: <https://firatnews.com/guncel/reber-apo-nun-12-pkk-kongresi-ne-gonderdigi-perspektif-213436>)

Perspektif başlığını taşıyan "Giriş", "1-Doğa ve anlam", "2-Toplumsal doğa ve sorunsallık", "3-Tarihsel toplumda devlet ve komün ikilemi", "4-Modernite", "5-Kürt ve Kürdistan gerçekliği", "6-PKK ve fesih", "7-Yeni dönem perspektifler" toplam sekiz bölümden oluşan yazının temel derdi

PKK'nin neden kendi kendini feshetmesi ve silahlı mücadeleye son vermesi gerektiğini gerekçelendirmek, kongre üyelerini bu konuda ikna etmektir.

İkna işi için iki araç kullanılmaktadır.

Birincisi; Apo dışındaki PKK'li kadroların sonuça, 'Apo'suz hiçbir şeysiniz, beni anlamadınız, zaten anlayacak durumda da hâlâ değilsiniz' tezi temelinde Apo'nun dediklerini sorgulamadan yapmaya itmek. "Giriş" bölümünün, yer yer de 6 ve 7. bölümlerin fonksiyonu budur.

İkincisi; Apo'nun PKK'yi tasfiye çizgisinin ne kadar büyük bir teorisyenin eseri olduğunu, Apo'nun ne kadar derin bilgili, öngörülü, bugüne kadarki bütün devrimci teorileri aşan bir önder olduğunu göstererek kongre üyelerini bu çizgiyi onaylamaları yönünde baskılamak. Bunun için felsefeden, kuantum fiziğine, tarihten, astronomiye, ordan Kürt insanının psikolojik çözümlemesine, kadınlık; erkeklik "sorunsalı"na, (bu kavramı çok seviyor Apo) ve akla gelen hemen her soruya, âdeta bütün bunların uzmanı imiş gibi değinen bölümler yer alıyor yazıda. Aslında PKK'nin feshi ve silahlı mücadelenin sonlandırılması kararıyla doğrudan ilişkisi olmayan, 2., 3. ve 4. bölümler bu amaca hizmet ediyor. Aslında bu bölümler çok bilimsel görünümlü ve fakat gerçekte yalnızca yazanın yüzeysel ansiklopedik bilgi kırıntıları temelinde devşirmeciliği teori olarak satan biri olduğunu gösterir bölümlerdir. Aslında bu "çok derin teori" bölümlerinde söylenenler biraz sorgulansa, bunların hiç de göründükleri kadar derin bilgilere dayanmadıkları, yüzeysel bilgiler temelinde hemen her konuda uzmanmış gibi çıkarılan sonuçların büyük bölümünün idealist, eklektik sonuçlar oldukları görülebilir. Fakat kongre de bunların sorgulanması yoktur. Kongre Apo'nun söylediklerine iman, Apo'ya biat kongresi olarak yapılmıştır.

Raporda savunulan bütün görüşlerle uğraşmak zaman kaybıdır. Bu yüzden burada öne çıkan birkaç konu üzerinde duracağız.

Kürtler/Kürdistan, Kürt Ulusal Hareketi Hakkında

Abdullah Öcalan raporunda "Kürtler" ve tabii PKK öncesini kapsayan "Kürdistan gerçekliği" konusunda şu tespitleri yapıyor:

"Dersim'deki, Bingöl'deki, Zagros'taki bir kültür kalıntısıdır Kürtler. Çözölmüş kabileler, işlevsel olmayan bir dil, tarikat kırıntıları, aşiret aile kavgaları... Bunun hâlen ve PKK'nin varlığına rağmen istenilen düzeyde aşılammış olmasının nedeni tarihsel toplumsal dağılımınlığın derinliğıdır. Bir noktadan sonra buna sömürge demeyi de yeterli görmedim. Sömürge ötesi bir durumdur söz konusu olan. Bir tür çöplük. Çöplük toplumu, bir mezarlık."

"Kürt gerçekliğı de Judenrat gerçekliğıdir. Sömürgecilik ötesi dediğim bu Kürt gerçekliğıdir. İşte en benim diyen aileler Barzaniler, Bedirxaniler, hatta Şeyh Sait'in geride kalan bazı torunları, Seyit Rıza'nın bazı torunları Judenratlaşmışlardır. Ailelerini kurtarmak için Kürtlüğü imhaya götürüyorlar."

Burada söylenenler "Kürtlüğü ve Kürdistan'ı yaratan PKK'dir" -aslında PKK değil, bizzat Öcalan'dır-, tezine uygun inkârı, aşağılayıcı, kendinden öncesini yok sayan, her şeyi kendisi ile başlatan bir yaklaşımın ifadesidir.

"Kürtlük"ün gelişmesini Öcalan üç döneme ayırıyor.

1. "Geleneksel Kürtlük": Bu kapitalizm öncesi bütün Kürtlük tarihini kapsayan ve **Şeyh Sait ve Seyit Rıza** ayaklanmaları ile kapanan bir dönemdir. Apo'ya göre **"Geleneksel Kürtlük"** dönemi **"Bir ölü gerçekliğı ifade ediyor, hasta değil, yaralı da değil, ölü bir gerçeklik."** Adı var kendi yok! Aynı yazıda "binlerce yıllık Kürt tarihi" üzerine bir sürü laf eden, Türklerin Anadolu'ya geliş anlatısının baş aktörü Alpaslan'ı bile "Kürt emiri" yapan Öcalan, bu tespitinin Kürtlerin tarihteki yeri üzerine yazdıklarının inkârı olduğunun farkında bile değil!

2. Kürtlüğün "Ara dönemi." Öncelikle

İkinci Dünya Savaşı sonrasında Kürt devleti kurmaya yönelik girişimler dönemi. “Kadı Muhammed, Mustafa Barzani, Kasımlo, Celal Talabani şahsında yaşanan bir ara dönem” diyor Apo. Bu dönem Apo’ya göre: **“Kürt milliyetçiliği, Kürt sermayesi, biz ilkel komprador burjuvazi diyoruz, bazıları daha gelişmiş olabilirler, Diyarbakır merkezli, Erbil merkezli, Süleymaniye merkezli hatta Mahabat merkezli. Ama bana göre bunlar son derece geçici yapay karşı devrim öğeleri olarak, tasfiye aracı olarak dayatılan aygıtlar oluşumu”** dönemi.

Bu ara döneme Apo bir de **“aranın arası”** bir dönem ekliyor. Şöyle yazıyor:

“Aranın arası dönem bize kadar gelecek olan dönemdir. Bunun temsilcileri veya ifade edicileri olarak işte Sait Elçi, Sait Kırmızıtoprak, Süleyman Mouni kardeşler hatta Sıraç’ı da dâhil ettim, edebiyatta Cigerxwîn, müzikte de Aram Tigran. Bunları nasıl anlamlandırmalıyız. Bunlara yurtsever diyoruz. Kimilerine sosyalist de diyoruz. ...bunlar **proto Apocu bir gerçeklik** olarak gözüküyorlar.”

3. Kürtlüğün **“APO DÖNEMİ.”** Apo bu dönem hakkında PKK fesih kongresine sunduğu Raporda şunları söylüyor:

“20. yüzyılın sonu ile 21. yüzyılın ilk çeyreğine damgasını vuran kendi gerçekliğimden bahsediyorum. Bir Apo gerçekliği var bu açık ne inkâr edilebilir ne de abartılabilir.

‘APO DÖNEMİ’ Önderlik karakteri itibariyle çok az anlaşıldı. Anlaşılmıyor. Önderlik Gerçeği diyorsunuz ama nedir bu gerçeklik, anlamıyorsunuz. **Halk dağılmış, felç edilmiş, anlama gücü yok. Kadro donanımsız.** Elli yıldır Kürtlerin şaşkınlığı Mesihçiliği bu gerçeklikle bağlıdır. PKK’de Önderliksel gerçekleşme Kürt tarihinde bir dönüm noktasıdır. En az Kürt uyanışı diriliş devrimi kadar önemlidir. **Apo gökten inan bir mesih değil; emekle, toplumsal gerçekleştirmeye kendisini yaratan bir Önderliktir. Kürt-Kürdistan tarihinde sosyalist önderliğin inşasıdır. Apo bir önderlik inşası bir kişi kültü inşası değil, kolektif önderlik inşasıdır.**

Önderliksel çıkış sürecinde Kürtlük dağılmış, geleneksel önderlikler iflas etmiş, Kürt düşünceden düşürülmüştü.”

Apo’nun burada sözünü ettiği “Kolektif önderlik”in açılımı “Abdullah Öcalan ve Parti Şehitleri”dir. Bu “Kolektif önderlik” içinde Apo dışında yaşayan hiçbir PKK’li yoktur. PKK’nin bütün örgütsel yapısının en üstünde “önderlik”, yani Apo vardır. Apo sonuçta tektir, PKK’nin bütün kurumlarının üzerinde olan tek kişilik “önderlik kurumdur”! PKK bunu 10. Parti Kongresi’nde 2008 Ağustos’unda yenilenen Tüzüğünün 10. maddesinde şöyle yazmıştır:

“10- Partinin en yüksek teorik-ideolojik organı parti Önderliğidir. Önderlik partinin felsefe, ahlak ve politikadan oluşan zihniyetini çizer, parti stratejisini belirler ve dönemselsel politikaları oluşturur. Kongre kararları ile Yürütme Komitesi ve Parti Meclisinin çalışmalarını gözetir ve denetler.

PKK, Abdullah Öcalan yoldaşı ve düşüncelerini kendi çizgisi ve Önderlik Kurumu olarak kabul eder.” (<https://birinsanbirkita.worpress.com/2014/08/30/pkk-tuzugu/>)

Apo’nun tüm örgütün üzerinde tek karar verici, tek belirleyici “Önderlik” olması da anlaşılır bir şeydir. Çünkü Apo’nun PKK’nin de kabul ettiği “gerçeklik”inde, diğer PKK’liler onu anlayacak kapasitede değildiler. Apo, Kongreye sunduğu raporda PKK’lileri şöyle “değerlendiriyor”:

“50 yıldır doğru anlaşılmayı bekliyoruz. Anlatıyorum, anlatıyorum sonra yine anlatıyorum. PKK’de Önderlik gerçeğini anlamamak, PKK’yi anlamamak, özgür Kürt’ü, Kürdistan’ı anlamamak demektir. Gerilikte ısrar etmek demektir. Bunun için gelişmiyor, Önderleşmiyorsunuz. Sizi Önderlik gerçeğinin bir parçası hâline getirmek için 50 yıldır amansız bir emek ve mücadele içindeyim.

Önderlik gerçeğini doğru anlamadan, kendini gerçekliğe yatırmadan bırakın topluma öncülük etmeyi, kendiniz yürüyemezsiniz. Nitekim kendinizi dahi taşıyamıyorsunuz. Muazzam bir söylem ve eylem gücüm var. Bunları size sunuyorum, zorla vermeye çalışıyorum, yine

almıyorsunuz. Kendinizi bir çözümsüzlük olarak dayatmakta ısrar ediyorsunuz.”

“Buraya nasıl geldiğini, bunun için nasıl mücadele edildiğini en iyi bilen benim. Bizim en değme kadrolarımız bile bunu hâlen anlamaktan uzaktırlar. Bu nedenle yaratıcı olamıyorlar. Bir önderlik sergileyemiyorlar. Canını vermekten, ölümden çekinmiyor ama gerçeğe yanaşmak istemiyor. Bunun gerisinde, Kürt gerçekliğinin sömürge bile değil, çöplük karakterinden gelmesi vardır.

Ama bu inkârın sizde yaşanan sonuçları hâlâ tümüyle aşılmadı. Hâlen kendi gerçekliğinizden kaçırıyorsunuz. Ben hepimizin kimliğinde, kişiliğinde böyle bir tehlike görüyorum. Sağlıklı, oturmuş bir kişilik ve kimlik görmüyorum sizde, göremiyorum.”

Kürtlüğün Apo döneminde, Apo'ya göre bir yanda “dağılmış, felç edilmiş, anlama gücü olmayan halk” ve “donanımsız” “50 yıldır” bir türlü Apo'yu “anlamayan”, “gerilikte ısrar eden” kendisi “yürüyemeyen” “kendisini dahi taşıyamayan” PKK kadroları; diğer yanda muazzam bir söz ve eylem gücü olan “Önderlik” yani Apo vardır. PKK sonuçta Apo'dur. Apo'suz PKK hiçbir. PKK'nin kazanımları Apo'nun kazanımlarıdır.

Nedir Apo döneminde PKK'nin, yani “önderliğin”, yani Apo'nun kazanımları? Raporda şöyle deniyor:

“Kürt ve Kürdistan adına bir realite kalmamıştı. Modern bir hareket olarak PKK'nin en önemli başarısı bu realiteyi yeniden canlandırmak oldu. PKK Kürt ve Kürdistan gerçekliğinin varlığını hem kanıtladı hem de yenilmez kıldı.”

“PKK Kürdistan gerçekliğini açığa çıkarma, varlığını yenilmez düzeye kavuşturma hareketidir.”

“PKK olmasaydı, Kürt ve Kürdistan adına geriye ne kalırdı? Latin Amerika'daki İnkalar, Aztekler, Kuzey Amerika'daki Kızılderililer gibi tarihte kalmış bir kültür olurdu.”

PKK'nin mücadelesinin öncelikle Kuzey Kürdistan'da, fakat Kürdistan'ın diğer bölgelerinde de Kürtlük bilincinin gelişme-

sinde, Kürt sorununda bölge devletlerinin atmak zorunda kaldığı bir dizi adımda, vermek zorunda kaldığı bir dizi tavizde oynadığı rol büyüktür. Bu, bir olgudur. PKK içinde de Apo -bir dönem Beşar Esat rejiminin desteğinde, sonra Suriye'den ayrılmak zorunda kaldığı dönemde değişik devletlerin desteğinde, son olarak da faşist T.C.'nin elinde tutsak olduğu dönemde de- hep belirleyici konumdadır. PKK'nin dışarıdaki yönetici kadroları PKK önderinin T.C.'ye teslim edilmesinden, İmralı'da yaptığı “savunma”ya kadar geçen “önder”in ne dediğini ve diyeceğini tam olarak kestiremedikleri dönemde kendi ayakları üzerinde yürümeyi denemiş, “önder”in mahkemedeki savunması ortaya çıktıktan sonra öndere biat kültürüne geri dönmüştür. Hâl böyle olduğu için aslında “PKK'nin kazanımları” Apo'nun kazanımlarıdır. Bu kazanımlar hiçbir şekilde ret edilemez, küçümsenemez. Fakat bu kazanımların PKK öncesinde “Kürt ve Kürdistan adına bir realite kalmamıştı.” “PKK -yani Apo olmasaydı- “Kürt ve Kürdistan tarihinde kalmış bir kültür olurdu.” şeklinde sunulması inkarcılığı ve ölçüsünü yitirmiş bir abartmanın doruğudur.

Apo'nun raporunda anlatılan gerçeklik olarak kabul edilirse, o zaman PKK Apo'nun sözünden çıkmamalı, onun çizgisini sorgulamamalı, onun verdiği direktiflere uymalıdır. Burada alıntıladığımız bütün tespitler, PKK kongresini Apo'nun devletle yaptığı anlaşma temelinde yaptığı çağrı doğrultusunda karar almaya yönlendirme işlevine sahiptir.

Yeni Dönem ve Fesih Meselesi Hakkında

Apo raporda şimdi artık yeni bir döneme geçmenin zamanının geldiği “bir sıçrama yapmak, bir eşik atlamak” gerektiği tesiptini yapıyor.

Raporda:

“Bundan sonraki adım özgürlüğü gerçekleştirmedir. Özgür toplum komünalite te-

melinde etik-politik doğrultuda şekillenecek varlık bulacaktır. Bu adımı PKK ile gerçekleştirmek pek mümkün gözüküyor.” deniyor.

Bu yeni dönemde hedef artık ulus devlet, federasyon, özerk bölge vb. değildir.

“Bizim yeni dönem perspektifimiz demokratik ulus, eko-ekonomi ve komünalizm temelinde toplumun yeniden inşasıdır.”

Bu, yeni “demokratik” toplum inşası, devletle diyalog ve uzlaşma içinde demokratik mücadeleyle, demokratik yönetimlerle gerçekleştirilecektir:

“Son çağrımız Barış ve Demokratik toplum çağrısı oldu. Bu ilanın Türkiye Cumhuriyeti devletinin icazetiyle yapılması enteresan ve önemlidir. Çünkü *barış karşısında mücadele ettiğin devletle olabilir ancak. Demokratik Toplum bu devletle diyalog içinde inşa edilebilir. Bunun adı demokratik uzlaşma oluyor. Çağrımızda bu da vardı zaten.*

Demokratik toplum bu dönemin siyasi programıdır. Devleti hedeflemez. Demokratik toplumun siyaseti demokratik siyasettir. Komünün kendisi de demokratik komündür. Bunların birbirinden ayrılması doğru olmaz. Komün toplumu demokratiktir. Güncel topluma demokratik toplum demek gerekir. Demokratik sosyalizm de demokratik toplumculuk anlamına gelir.”

PKK miadını doldurmuştur. Kendi kendini feshetmeli, silahlı mücadelesini sonlandırmalıdır.

Fesih konusunda Abdullah Öcalan bu işin “devlet katında” talep olduğunu gördüğünü ve buna cevap verdiğini şöyle ifade ediyor:

“Fesih meselesi bizim için yeni bir gündem değil. Devlet katında da böyle bir talebi görünce karşılık verdim. Sorunun çözümü için gerekli ideolojik-politik birikim ve pratik ağırlığa sahip olduğumu belirttim. Nitekim altı aydan bu yana bu sorularla uğraşıyoruz ve bugüne getirdik.”

Abdullah Öcalan raporunda “yeni dönem”in kapısını açan süreç konusunda şunları söylüyor:

“Tuhaftır, bizim tarafımızdan değil, bizzat benimle amansız ve her an idamım için her

şeyi yapan bir Türk, dönemin Türk duyarlılığının partileşmiş hatta **proto parti devletin en yetkili sesi ve eli olarak Devlet Bahçeli açtı bu yeni dönemi.** Yani bizimle amansız savaş önderi olarak Bahçeli, DEM heyetine bunu bizzat söylüyor. “Ben bütün ömrümü buna adamıştım ama şimdi yeni bir dönemi başlatmak istiyorum.” **Bu da bana göre, bu Barış ve Demokratik Toplum çözümüne açık bir çağrı ifadesidir. Hem bir barış çağrısı hem tutarlı hem de demokratik çözüm içeriği olan bir barış çağrısı.** Gelişmeler biraz bunu da gösteriyor. Ve buradan çıkartacağımız tek sonuç, **“ancak savaşanlar barışabilir.”** Yani ikincil üçüncü güçler değil de ara güçler müttefikler değil de bizzat savaşın sorumluluğunu taşıyanlar ancak barışın sorumluluğunu üstlenebilir. **Çünkü barış en az savaş kadar ciddi bir olay. Ve böyle ciddi bir olayın sorumluluğunu da onun bir numaralı taşıyıcıları sahiplenebilir. Dolayısıyla gerçekçi, bu savaşı devlet yürütüyor. Bir barış denemesi olarak yeni bir başlangıca dönüştürme gereği duyuyorum. Bu seslendirildi son altı ayda. Biz de isabetli olarak bu elin havada boş bırakılmaması, bu sese karşı duyarsızlık gösterilmemesi gerektiğine kani olarak anında yanıt verdik. Ki bu savaşımın bir numaralı sorumlusu, yürütücüsü olarak sorumluluk duyduk ve yanıtı da gecikmeksizin verdik.** (Bütün metindeki üçüncü çoğul şahıs aslında birinci tekil şahıstır: Apo’nun kendisi! –BN) **bu da kamuoyu ile paylaşılmıştır. İfadesi de şöyledir; savaşanlar ancak barışı gerçekleştirir. Diğer muhatapların barışı gerçekleştirme gücü olamaz. İkincildir ya da yardımcıdır. Esas inisiyatif bu işin öncülüğünü yapanlardır. Böyle bir rotaya girdi, bu da bana göre sağlıklı bir yöntemdir.”**

Burada Öcalan çağrının kısa süre önceye kadar Apo’nun idamı için her şeyi yapan Devlet Bahçeli’den gelmiş olmasını çok önemsiyor ve çağrısı **“Barış ve demokratik toplum çözümüne açık bir çağrı”** ... **“demokratik çözüm içeriği olan bir barış çağrısı”** olarak değerlendiriyor. Bu değerlendirme “demokratik içerik” konusunda aşırı iyim-

ser, yanlış bir değerlendirme. Devlet açısından çağrısı yapılan süreç en başından itibaren PKK'nin tasfiyesi, PKK'nin T.C.'ye karşı silahlı mücadelesinin sonlandırılması süreci idi, sürecidir. Öcalan aslında çok daha önceden, en geç İmralı sürecinde, verili koşullarda PKK'nin çıkışı noktasındaki hedeflere ulaşmasının imkânsız olduğu ve emperyalist büyük güçler açısından "Kürt meselesi"nin kullanılabilir ve kullanılan bir araç olduğu değerlendirmesini yapmış, PKK'nin gücünün T.C.'nin gücüne eklenmesi yönünde önerisini getirmiştir. Kendisinin bu konuda muhatap alınmasını istemiş, kendisinin PKK'nin silahlı mücadelesini durduracak güce sahip olduğunu söylemiştir. "Devlet katında" bu çağrılar ya cevapsız kalmış ya da cevap verilmeye kalkıldığında, süreç bir dizi provokasyonlarla kesilmiştir. Şimdi çağrı doğrudan devletten gelmiştir. Bunun geri planında dünyanın yeniden paylaşılma dalaşındaki gelişmeler vardır. T.C. egemen sınıflarının T.C.'yi yalnızca bölgede değil, dünyada önemli aktörlerden biri olan emperyalist bir güce dönüştürme amaç ve çabaları vardır. Bölgede İsrail'in "Erez İsrail" planının T.C.'yi de tehdit eden bir plan olarak değerlendirilmesi vardır. İsrail'in bu planının uygulanmasında onun "Kürt Kartı"nı kendi lehine kullanması tehlikesi vardır. T.C.'nin amaçlarına ulaşabilmek için "iç cephe"nin sağlamlaştırılmasının gerekliliği vardır. İç cephe bağlamında T.C.'nin yumuşak karnının PKK ile savaş olduğu, bu savaşın PKK'nin tasfiyesi ile sonlandırılmasının T.C.'yi güçlendireceği vardır. Çağrının "demokratikleşme", hele hele Apo'nun zihnindeki "demokratik toplum"un yolunu açma vb. ile ilgisi yoktur. Ya da en ileri boyutunda ele alındığında, silahların teslim edilmesine bağlı olacak kimi küçük tavizlere içerecek bir "demokratikleşme" sözüdür Bahçeli/devletin çağrısının içeriği. Apo ise raporunda bu yanlış değerlendirmelerin devamında şunları söylüyor:

"Bu yöntem temelinde (yani bir yanda devlet/öbür yanda Apo görüşmeleri -BN) başlangıcı biraz daha boyutlandırdık ve **devlet denetiminde bu toplantımızla** (Kongre

-BN) programını hazırlıyoruz. Nasıl bir demokratik toplum bunun yoğun çabası içindeyiz. **Bu eşlikçi atlamak istiyoruz.** Nedir bu, **savaş ve ayrılıkçı çatışma sürecinden barış ve demokratik bütünleşme, Türkiye Cumhuriyeti'yle özellikle. Diğer devletlerle ise Irak, İran, Suriye devletleri içinde benzer süreçler devreye girecektir. Türkiye'nin inisiyatifinde olması da bana göre hem aklın gereği hem gerçekliğin ifadesi oluyor. Öyle olması gerekiyor, öyle oluyor."**

Böylece "devlet denetimindeki kongre"nin amacı, "yeni dönem"in siyasi içeriği belirlenmiş oluyor: Özellikle Türkiye Cumhuriyeti'yle barış ve demokratik bütünleşme. PKK'nin gücünün Türk devletinin gücüne eklenerek, T.C.'nin güçlenmesi. Pekî, bu yeni dönemde fesh edilmiş olan PKK yeni dönemin hedefi olan, "demokratik toplum"unu nasıl inşa edecektir?

Apo'nun Yeni "Sosyalizm"i

Apo lafta sosyalizmden vaz geçmemiştir. Onun rapora ek olarak "PKK FESHİ-SİLAHLI MÜCADELE YÖNTEMİNİ SONLANDIRMA KONGRESİ'NE" gönderdiği kısa selamlama mesajı

"İnsanlıkta İsrar Sosyalizmden İsrardır. Ulus-devletçi sosyalizm yenilgiye; *Demokratik toplum sosyalizmi zafere götürür.*" sözleri ile bitiyor.

Apo'ya göre, bir "*ulus devletçi sosyalizm*" vardır, bir de "*demokratik toplum sosyalizmi*." Birincisi 20. yüzyılda Marx'ın, Engels'in, Lenin'in, Stalin'in, Mao'nun teorileri üzerine inşa edilmiş "*reel sosyalist*" ulus devletleri biçiminde örgütlenmiş toplumlardır. İkincisi ise Apo'nun "...*bilimin bütün ortaya serdikleri, fizik, kimya, biyoloji bağlamında ne varsa, aynı şey felsefe adına hatta mitoloji adına serilen ne kadar düşünce varsa, onları süzerek bir sonuç çıkarmak ihtiyacı*" duyması sonucu geliştirmiş olduğu "*alternatif sosyalist teori*"si temelinde inşa edilecek olan "demokratik toplum sosyalizm"idir.

Apo'nun, PKK'nin tasfiyesinin ve "yeni

bir sosyalizm yolunun açılma gereğinin" gerekçelerinden biri olarak saydığı "reel sosyalizmin iç nedenle çözülüşü" tespitinde sözünü ettiği "reel sosyalizm" gerçekte sosyalizm değil, Marksizmi-Leninizm'i iletme, yenileme vb. adına geliştirilen modern revizyonizm idi. "Reel sosyalist" denen devletler revizyonistlerin egemenliğinde yozlaşmış, sosyal faşist devletlerdi. Apo PKK'nin kuruluş ve ilk döneminde bu revizyonist, faşist devletleri sosyalist olarak görüyor, onların teorilerini ve pratiklerini savunuyordu. 1990'lı yılların başında devasa görünümlü, içten çürümüş sistem yıkıldığında, bu Apo gibileri için de tam bir yıkım oldu.

Apo bunu rapor da şöyle ifadelendiriyor: "Reel sosyalizm teorik açmazlarını aşamadığı ve özgürlük sosyalizmini geliştiremediği için çöktü, ideolojik bunalımdan çıkmak zordur. **Dayandığınız ideolojik argümantasyon çökmüştür.** Hangi kavramsal çerçeveye hangi sosyolojik analize dayanacaksınız? Reel sosyalizm çökmüş, geriye pek bir şey kalmamış, **el yordamıyla sosyalizme inancı sürdürürken, 'Sosyalizmde ısrar insan Olmakta ısrardır'** gibi bir değerlendirmem olmuştur. **Sosyalizme inancımı, bağlılığımı korudum ve bunu bir bilince dönüştürme mücadelesine girdim. Zor, bunalımlı yıllardı. 2000'lere doğru geldiğimizde yeni bir yoğunlaşma ve çözümleme sürecine başladık."**

Bu "yoğunlaşma ve çözümleme süreci"nde Apo, devletin gözetiminde Bookchin, Wallerstein gibi marksizmi "yenileme", "aşma" iddiasıyla ortaya çıkan kimi teorisyenlerin kitaplarıyla da tanışır. Yer yer "Demokratik Sosyalizm", yer yer "komünalizm" adı altında savunulan proletaryayı, sınıf savaşımını, proletarya diktatörlüğünü ret eden sivil toplumcu, ökojist, anarşist eklektik burjuva teoriler görünen odur ki Apo'nun yeni yol göstericisi olmuştur. Sonuç:

"Biz moderniteyi ve ona hizmet eden reel sosyalizmi aşmak için yeni bir analiz alternatif sosyalist teori geliştirmeye çalıştık. Adına Demokratik Modernite

dedik. Modernitenin sacayakları olan ulus devlet yerine demokratik ulus, kapitalizm yerine komün komünalite, endüstriyalizm yerine eko ekonomi analizlerini geliştirdik. Bu üç alan analizinin ilişkiselliğinden oluşturduğumuz özgürlükçü toplum sistemimizi Demokratik Modernite olarak tanımladık, yazılı hâle getirdik ve önemli toplumsal bir karşılık bulduğunu gördük."

Apo'nun yeni sosyalizm! "teori"sinde Modernite kavramı kurucu bir rol oynuyor. Raporda şöyle tarifleniyor:

"Avrupa'da yeni çağın adı modernitedir. Biz moderniteyi Mahşerin Üç Atlısı üzerinden tanımlıyoruz: Kapitalizm, ulus devlet ve endüstriyalizm. Modernite bu çağın gerçekliğini ifade ediyor. Onun kapitalizmle özdeşleştirilmemesi gerekiyor. Modernite kapitalizm, ulus devlet ve endüstriyalizm üçlüsünden oluşur. Bu 16. Yüzyıldan itibaren vücut bulan bir yapıdır. Reel sosyalizm de bu modernitenin bir ürünüdür."

Burada "Mahşerin Üç Atlısı" içinde sayılan kapitalizm, sınıflı toplumlar tarihindeki gelişme basamağındaki üretimin toplumsal niteliği ile mülk edinmenin özel biçimi arasındaki çelişmenin en uç noktasına çıktığı yeni bir sömür sistemi. "Modern" çağa damgasını vuran sömürü sisteminin adıdır kapitalizm. Ulus devlet kapitalizme bağlı olarak ortaya çıkmış bir toplumsal örgütlenme biçimidir. Kapitalist üretim sisteminde, "ulus devlet" (birçok "ulus devlet", çok uluslu, çok milliyetli devlettir) toplumsal örgütlenmenin esas biçimidir. "Mahşerin Üç Atlısı"nın üçüncü ayağı olarak sayılan "endüstriyalizm" doğal kaynakları yok edici bir endüstriyel gelişmeyi savunan bir düşünce tarzı ve pratiktir. Kapitalizmin azami kâr dürtüsünün tabii sonucudur. Apo "Modern Çağ"ın karakterini belirleyen üretim sistemi olan kapitalizmi, ona bağlı olan ulus devlet ve endüstriyalizm ile keyfi biçimde aynı seviyede ele alıyor. Bu aslında kapitalist sistemi, onun en yüksek ve son aşaması olan emperyalizmi mücadelenin **esas**

hedefi olmaktan çıkarmaya yarayan bir “teorik” cambazlıktır. Bu cambazlıkla komünist bir topluma varma yolunda kapitalist devleti devrimle yıkmak, yerine halk demokrasili ya da sosyalist bir devlet kurmak hedefi siliniyor. Aslında halk demokrasili ya da sosyalist bir devlet de kapitalist ulus devletle aynılaştırılıyor.

Sonra bütün sosyalizm deneyleri hakkında bir genel değerlendirme geliyor:

“Sosyalizm modernite üçlüsünün alternatifi olarak ortaya çıkmalıydı. Fakat sadece kapitalizme karşı sosyalist analiz ve mücadele gündeme alındı. O da geliştirilemedi. Bu şekilde geliştirilemezdi. Çünkü bir bildiriyle, komünist manifesto ile sınırlı kaldı.”

Görünen odur ki devlet Apo’ya epey kitap vermiş, marksist-leninist literatürden ise Manifesto dışında bir şey vermemiş! Sosyalizmin “bir bildiriyle”, Komünist Manifesto ile sınırlı kaldığı iddiasının başka nasıl savunulabileceğini anlamak zor! Dünyanın ilk sosyalist devlet deneyiminde kapitalist devlet yıkıldı! Yerine proletarya diktatörlüğü devleti kuruldu. Kurulan da “ulus” devlet değil, Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği şeklinde örgütlenmiş bir yapı idi. Bu devlet kapitalist devletten özünde ayrı, yeni, kapitalist ulus devletten özünde ayrı bir devlettir. İkinci Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan halk demokrasisi devletleri de özü itibarıyla artık kapitalist, burjuvazinin tek başına egemen oldukları devletler değildi. Apo’ya göre ise sonuçta her devlet kapitalist ulus devlettir.

Apo’nun sözünü ettiği “Endüstriyalizm”e gelince, bu, sınırsız ekonomik büyümeyi kredosu yapan kapitalizmin ürünüdür. Kaynakları hoyratça, yeri doldurulamaz biçimde kullanan, doğayı mahveden kapitalist sistemdir. Endüstriyalizm adı altında onun gerçek üreticisinin gözlerden gizlenmesi yanlıştır.

Bu teorinin “yeni sosyalizm” adı altında savunulması olguların ret edilmesi, çarpıtılması ve sosyalizme seviyesiz bir saldırıdır.

Marx’ı aşan Öcalan

Öcalan “sosyalist” ama marksist değil. Marx’ı “eleştiriyor.” Onu kendince aşıyor.

“Kadın özgürlüğünün temelini biz attık” diyerek bir çırpıda kendinden önceki bütün kadın hakları mücadelelerini, bu alanda marksist, sosyalist mücadele ve kazanımları hiçeştiren Öcalan raporda şöyle yazıyor:

“Marx sınıflarla başlatır tarihi. Oysa sorunsallığın başlangıcı sınıfla değil, kadının toplumsallığı etrafında gelişir. Bilebildiğimiz kadıyla bu sorunsallık da uygarlıkla sonuçlanır. Bu sorunsallık uygarlık toplumuyla sonuçlanır. Kentin doğuşuyla sonuçlanır ve burada da kadının damgası vardır.

Sorunsallık buradan doğuyor. Sınıfsallıktan doğmuyor. Kadın erkek ilişkilerinden doğuyor.”

Marx’a bir zamanlar “tapan” onu “peygamber gibi ele alan” biri Marx’tan hiçbir şey anlamamış olan biridir. Hiçbir zaman marksist olmamıştır! Hiçbir zaman marksist olmayan “teorisyen” Apo, “Marksizm’i aşmaya çalışma” adına Marx’a ona ait olmayan tezler mal edip, kendi “alternatif”ini sunuyor.

Marx tarihi sınıflarla başlatmış! Marx tarihi sınıflarla başlatmaz! Marx ve Engels insan toplumlarının gelişmesinde, insanlık tarihinde çok uzun süren bir ilkel komünal toplum sistemi olduğunu savunurlar. Bu “yazılı tarih” döneminin çok öncesindeki uzun dönemde toplum henüz sınıflara bölünmemiştir. İlkel üretim araçları henüz özel mülk değildir. Analık hukuku geçerlidir. Engels “Ailenin, Özel Mülkiyetin, Devletin Kökeni”nde insanlık tarihinin en erken, “ilkel topluluk”lar dönemlerini “teorisyen” Apo’dan çok daha iyi, derinlikli ve her şeyden önce de doğru olarak ortaya koyar. Engels’in Marx’ın ölümünden sonra kaleme aldığı bu eserinin temelinde ise Marx’ın ölmeden önce kaleme aldığı “Lewis H. Morgan’ın: İlkel Topluluk, ya da İnsanlığın Vahşilikten, Barbarlık üzerinden Uygarlığa doğru gelişme çizgisi hakkında

araştırmalar “ (Researches in the Lines of Human Progress from Savagery, through Barbarism to Civilization) hakkındaki “el yazmaları”, notları vardır. Bunu Engels’in kendisi eserinin önsözünde açıklar. Ailenin, Özel Mülkiyetin, Devletin Kökeni adlı eserinde yeri geldiğinde Marx’ın el yazmalarından alıntılar yapar.

Yani Marx’ın tarihi sınıflarla başlattığı iddiası boş bir iddiadır. Böyle bir iddia nasıl ileri sürülebilir? Eğer Marx ve Marksizm’i Öcalan’ın yaptığı gibi “bir bildiriyle, Komünist Manifesto ile sınırlı kaldı” olarak değerlendirirseniz ve Manifesto’nun başlangıç cümlesini okuyup orda kalırsanız, böyle gerçeğe ilgili olmayan iddiaları ileri sürebilirsiniz! Komünist Manifesto, “*şimdiye kadarki bütün toplumların tarihi sınıf savaşımaları tarihidir*” cümlesi ile başlar. Burdan “Marx tarihi sınıflarla başlatır” sonucu çıkartılabilir! Tabii eğer bu cümlelerin bir dipnotta ne anlama geldiğinin açıklandığı atlanırsa. O dipnotta Engels, “Yani doğrusu yazılı **olarak devrolan tarih**” der. Ve bunu açıklar. Yazılı olarak devrolan tarih 5000 yıllık, bütün insan toplulukları tarihinde küçücük bir dönemi kapsayan tarihtir. Yazılı olarak devrolan tarih toplumun sınıflara bölünmüş olduğu dönemin tarihidir. Bu tarih sınıflı toplumların tarihi, sınıf savaşımalarının tarihidir. Sınıf savaşımaları tarihin itici gücü, motorudur. Manifesto’da anlatılan budur. Manifesto kapitalizmi yıkacak, sömürü toplumlarına son verecek sınıf mücadelesi örgütleri için yazılmış bir programdır. Tarih öncesi toplumların hayatının, örgütlenmesinin araştırma kitabı vs. değildir.

Marksizm, bütün insan topluluklarının ortak noktasının maddi hayatın üretimi ve yeniden üretimi olduğunu; insan toplumunun gelişmesinde değişik üretim tarzları olduğunu; insan toplumlarında ilk iş bölümünün kadın erkek arasındaki iş bölümü olduğunu; insanlık tarihinde çok uzun süre – üretim araçları üzerinde özel mülkiyet olmadığını, ilkel topluluklarda ilkel üretim araçları üzerindeki toplumsal mülkiyet sonucu toplumun henüz sınıflara bölünmemiş olduğunu; bu dönemde soy

ağacının kadınlar üzerinden belirlendiğini, analık hukukunun geçerli ve kadının toplumdaki yerinin, üretim araçları üzerinde özel mülkiyete dayalı, “uygar” sınıflı sömürücü toplumlarda olduğundan çok daha iyi olduğunu savunmuşlardır. Apo’nun deyimiyle konuşursak “Sorunsallık kadın erkek ilişkilerinden” değil, süreç içinde gelişen üretim araçları üzerindeki mülkiyet ilişkisinden doğuyor!

Apo sanki çok yeni ve ilk kez söylenmiş bir şey gibi kendisinin “**sosyalizm kadının özgürleşmesinden geçer**” dediğini söylüyor. Bu da boş iddiadır. Bütün sosyalist mücadele tarihinde bu söz marksistlerce sürekli kullanılmış, yalnızca söz olarak kalmamış, kadının özgürleşmesi mücadelesinde Komünist Kadın Hareketi büyük kazanımlar elde etmiştir.

Bu “büyük teorisyen” Apo sözünden sonra, önce bir Marx aşağılaması geliyor. Marx aslında “**Kapitalizmin en büyük kitabını**” (Kapital’i kastediyor herhâlde) “bu kitabı yazayım da gelir getirsin bu evliliği kurtarayım” düşüncesi, motivasyonu, amacı ile yazmış! Bu, tam bir burjuva kenar mahalle dedikodusunun Marks’ı, Marksizm’i aşma adına tekrarı. Bu lafların sosyalizm adına edilmesi utanç vericidir.

Apo kadının kurtuluşu sorununda Marx’ı sınıfta bırakmakla kalmıyor. Devam ediyor: “**...durum vahim. Kadın zaten bitti gitti. Lenin’de de Mao’da da Stalin’de de öyle. Kadın korkusundan yaşayamıyor. Lenin bu konuda büyük çaba sahibidir, onu suçlamıyorum. Stalin de kadını mülkleştiriyor, eve kapatıyor. Yani öldürmese de ölmekten beter ediyor.**”

Büyük iddialar. İspatı yok. Apo söyledi ise öyledir! diyenler için sorun yok. Fakat gerçeğin bu iddialarla ilgisi yok. Ne Lenin ne Stalin ne Mao için “Kadın bitti gitti” – yani kadın sorunu çözülmüş değildir. Onlar, komünist partilerin önder kadroları olarak kadın erkek gerçek eşitliğinin yolunu açmak için eşitsizliğin temelini ortadan kaldırma yönünde en büyük mücadelelere önderlik etmiş insanlardır. Onların döneminde kadınlar kitleler hâlinde sos-

yalist-komünist mücadeleye, kapitalizmi, erkek egemenliğini yıkmaya mücadelesine, kadınların kurtuluşu mücadelesine katılmışlardır. Lenin, Stalin önderliğinde Sovyetler Birliği'nde ve Mao Çin'inde kadının kurtuluşu konusunda atılan adımlar bağlamında yazılmış onlarca kitap vardır. Bunların bir bölümü kendileri sosyalist-komünist olmayan ve fakat atılan adımlar, elde edilen kazanımlar karşısında hayret ve hayranlıklarını gizlemeyen yazarların da kitaplarıdır. Bütün bunlar Apo için yok hükmündedir. Belki haberi de yoktur!

Sınıf Savaşının Ne İdügü Belirsiz Komün'le İkamesi

Sonrasında Apo yeni sosyalizm "teorisi" formüle ediliyor:

"Tarihsel materyalizm sınıf savaşı yerine 'komünü' ikame etmeli. Sadece gerçekçi bir yaklaşım değil, sosyoloji biliminde de özgürlük düşünce ve eylemi sosyalizme geçişin en sağlıklı yolu değil midir? Sınıf çatışmasına dayalı tarihsel materyalizm ve sosyalizm tanımı yerine, devlet ve komün ikilemine dayalı bir tarihsel materyalizm ve sosyalizm alternatifinin daha doğru olduğuna inanıyorum. Marksizm'i gözden geçirmeyi, bu kavram yerine gerçekleştirmeyi daha doğru buluyorum. Marksizm'in bu sınıf ayrımına dayalı çatışma teorisi reel sosyalizmin çöküşünün ana nedenidir. Yani tarih bir sınıf savaşımı tarihi değil, bir devlet ve komün çatışmasından ibarettir. (...) Eleştirmeye bile gerek yoktur."

Apo'nun yeni sosyalizm teorisinde sınıf savaşının yeri yoktur. Bu, aslında bu güya yeni gerçekte en saf hâliyle reformizmin tarihi kadar eski bir teoridir. Sömürücü sınıfa karşı sömürülen sınıfın sınıf mücadelesinin reddi, hangi ad altında savunulursa savunulsun, aslında sömürü sisteminin yıkılamayacağı, onunla birlikte yaşanmak zorunda olduğu ön kabulüne dayanır. Sınıf savaşı Apo'ya göre "komün" ile ikame edilmelidir. Kapitalizmin, kapitalist dev-

letlerin var olduğu şartlarda, o devletler içinde kurulacak "komün"lerde sosyalizm yaşanacaktır! Tarih sınıf savaşımı tarihi değil, devlet/komün çatışması tarihidir diyor Apo. Devam ediyor:

"Peki bu ayrımın yerine geçen devlet ve komün ikilemi ne anlama geliyor? Çok değerli bir tespit. Veya biliniyor ama sistematize edilmemiş. Benim burada yaptığım bir sistematik düşünmedir. Tarihsel materyalizm bu kavram setinde çözümlemek istiyorum."

Ayrıca güncel sosyalizmi sınıf diktatörlüğüne dayalı bir komünizm değil de devlet ve komünalite ilişkilerini düzenleyen bir kavram setine dayandırmak istiyorum."

Yani bir yanda kapitalist devlet olacak! Devlet olarak örgütlenmiş, dişine tırnağına kadar silahlı, merkezi iktidara bütün kurumları ile sahip burjuvazinin egemenliği sürecek. Diğer yanda sınıf mücadelesi, çatışma filan olmaksızın kurulacak komünlerde yeni sosyalizm yaşanacak! Devlet ile komünalite ilişkilerinin nasıl olacağı konusunda ise Apo daha çalışıyor! O, bu konuda çalışırken, biz T.C.'de 2015'de özerklik ilanında yaşananlar örneğinde bu "ilişki"nin nasıl olacağını görüp yaşadığımızı söyleyip geçelim!

Apo'nun komünü nasıl bir şey? İçeriği ne? Bu sorulara da şöyle cevap veriyor Apo:

"Komünün Kürtçemize yerleşmiş kom ile bağlantısını kendi dilimizden de öğrenebiliriz. Kom, kombun yani komün anlamına geliyor, toplanmak. (...) Kürtçe kom kelimesi bunu kanıtıyor. Kelime türetmeleri de bunu açıklıyor. Komagene bir devlet adı olarak geçer. Kabile başı devleti türetir. Çıkarları zedelenen kabile üyeleri de komünü oluşturur. Aslında gerçek de böyle. Çok basit. (...) Kabilenin bastırana devlet hâline geliyor, aşiret reisi her kimse onun sıradan üyeleri de kombun olarak sonra da aile olarak devam eder. Başındakiler de devletleşir. Devlet hanedanı. Alttakiler de sürekli ezilen kabile ki, devlet oldu mu ezilen kabile de olur. Ayrışma öyle başlar. Marksizm proletarya böyle oldu, proletarya şöyle gelişti demesi bana biraz zorlama gibi geliyor."

Yani basit: Komün aşiretin çıkarları zede-

lenen üyeleri. Devlet aşiretin başı. Hepimiz sonuçta aynı aşiretteniz. Sınıf ayrımı filan yok! Aşiretin çıkarı zedelenen üyeleri, aşiretin devletleşen başından ayrılır, ondan ayrı yaşar. Nasıl yaşar? Ona da cevap var:

“Zaten komün yasalardan ziyade etik-le yürüyecek bir konudur. Komün bir de demokrasidir. Demokratik siyaset politika demektir. Komün isimdir, etik politik sıfattır. Komün etik ve politiktir, biri isim biri sıfattır. Buna Marksizmin en köklü revizyonu diyoruz. Marksizmin sınıf kavramı yerine komünün geçiyoruz.”

Bir yanda kapitalist ulus devlet, burjuvazinin iktidarı sürecek. Diğer yanda bu devletlerin varlığı şartlarında komünlerde demokrasi yaşanacak. Komünler yasalar-dan ziyade etikle yürüyecek!

Bu, en iyimser olarak ele alındığında hoş ama içi boş bir ütopyadır. İşlevi işçi sınıfını burjuvaziye karşı sınıf mücadelesinden uzak durmaya, devrimden uzak durmaya teşvik olabilir ancak. Marx ve Engels döneminde de buna benzer “ütopik sosyalistler” vardı. Onlar Manifesto’da bunlar hakkında diğer şeylerin yanında şu tespitleri yapmışlardı:

“Toplumsal eylemin yerini, bunların kişisel yaratıcı eylemi, tarihsel kurtuluş koşullarının yerini fantastik olanlar ve proletaryanın tedrici olarak gelişen sınıf mücadelesinin yerini özel olarak tasarlanmış toplumun örgütlenmesi alacaktır. Geleceğin dünya tarihi, kendisini, bunların gözünde, kendi toplum planlarının propagandasına ve fiilen uygulanmasına indiriyor. (...)

Sınıf savaşımının gelişmemiş olduğu kadar, kendi içinde bulundukları yaşam ortamı da bu sosyalistlerin kendilerini her türlü sınıf karşıtlığının çok üstünde görmelerine neden oluyor. Bunlar toplumun her üyesinin, hatta en iyi durumda olanlarının bile, yaşam ortamlarını iyileştirmek istiyorlar. Böylece bunlar toplumun tamamına, hatta tercihen egemen sınıfa seslenip duruyorlar. **Mümkün olan en iyi toplum için mümkün olan en iyi planın bu olduğunu kabul etmek için evet, insanların bunların sistemini bir kez anlamaları gereklidir.**

Böylece **bunlar, her türlü siyasal, özel-**

likle her türlü devrimci eylemi ret ederler, amaçlarına barışçıl yollarla ulaşmayı arzularlar ve doğal olarak başarısız kalmaya mahkûm küçük deneyler ile ve örnek gösterme ile yeni toplumsal İncil’ in yolunu açmaya çalışırlar.” (Karl Marx-Friedrich Engels, “Komünist Partisi Manifestosu ve Friedrich Engels, Komünizmin Temel İlkeleri”, s. 73, İnter Yayınları, İstanbul, Aralık 1998)

Apo ve benzerleri aslında 2000’li yılların Owen’leri, Fourier’leridirler. Aradaki fark 1840/1850 yıllarının ütöpik sosyalistlerinin teorilerinin bilimsel eleştirisinin yapılmış olması ve bu teorilerin yanlışlığının daha o dönemde ortaya konmuş olmasıdır. Yani bugünkü ütöplistlerin elinde, öncüllerinin marksist eleştirisinden öğrenme imkânı vardır.

Ulus Devlet Yerine Komünler Temelinde Devlet Olmayan “Demokratik ulus”

Sınıf savaşımını komünle ikame eden Apo kapitalist dünyada büyük etnik toplulukların, ulusların toplumsal örgütlenmesinin esas biçimi olan ve içinde komünlerin barış içinde bir arada yaşayacağı “ulus devlet”i de bir çırpıda bir kavram değişikliği ile hâl ediyor. Şöyle:

“Ulus devlet karakteristik olarak iktidarcıdır. İktidarın proletarya veya burjuvazinin elinde olması politik açıdan fark yaratabilir, fakat ürettiği egemenlik kültürü bakımından değil. Ayrıca sınıfa karşı sınıf mücadelesi de yanlıştır. Sadece sınıfa dayalı toplumsal bölünmeyi derinleştirir. Sınıfa karşı sınıf savaşımı yerine devlete karşı komün ikilemini ikame ettik. Ulus devlet sosyalizme terstir, onu yozlaştırır. Bu nedenlerle biz ulus devlet fikrini de hedefini de ters yüz ettik. Bunun yerine demokratik ulus dedik.”

Burdaki yaklaşım gerçekliğin yerine konan fantastik-ütöpik bir kavram değişikliği ile gerçekliğin değişeceğini var sayan idea-

list bir yaklaşımdır. Temelinde sınıf mücadelesinden kaçış vardır. Kapitalist devletin varlığı şartlarında, onunla barış içinde demokrasinin yaşanabileceği ütopyası vardır. Bunun olabilmesi için bir tek şey gereklidir: Apo'nun geliştirdiği yeni sosyalizm sistemi kitleler tarafından anlaşılmalı!

PKK'nin sahiplendiği ve onun eleştirisiz kabul temelinde kendi kendini feshettiği rapor felsefi olarak idealist; siyasi olarak reformist, yanlış anlamalara dayalı anarşizm, feminizm, sivil toplumculuk, burjuva ökojizmini harmanlayan eklektik bir belgedir.

Aslında, bu rapora iman edenler olmasa ve bu raporu çok değerli bir teorik birikimin ürünü vb. olarak değerlendirenler olmasa Apo'nun deyimiyle "Eleştirilmeye bile değmez" bir belgedir.

PKK'nin Fesih Kongresi Ertesinde Gelişmeler

PKK fesih kongresi ertesinde kongre kararlarının nasıl hayata geçirileceği sorunu artık somut olarak gündeme geldi. T.C.'ye karşı silahlı mücadeleye son verme kararı alınmıştı. Bu karar pratikte nasıl uygulanacaktı? PKK savaşçılarının durumu ne olacaktı? PKK'nin kendini tasfiye etme ve silahlı mücadeleye son verme kararının Rojava için geçerliliği var mıydı? vb. bir dizi soru gündemdeydi.

Son sorudan başlırsak, bu soruya cevap SDG/PYD/YPG kaynaklarından özet olarak "biz Öcalan'ın çağrısını ve bu temelde PKK'nin aldığı kararları doğru bulup, destekliyoruz. Ancak Öcalan'ın fesih, silahlı mücadeleyi bırakma çağrısı YPG/PYD'ye yönelik bir çağrı değildir" şeklinde geldi.

Savaşın tarafı olan T.C. kaynakları ise en baştan olduğu gibi bu çağrının PYD/YPG'ye de yapılan bir çağrı olduğunu, bunun alanda uygulanmasının YPG silahlı güçlerinin Suriye ordusu içinde çözülmesi biçiminde olacağını savundular. Bunun yapılmaması hâlinde T.C.'nin, askeri müdahale dâhil, "gerekli

adımları" atacağı tehdidinde bulundular.

Kongre ertesinde KCK adına konuşan yöneticilerden PKK'nin Öcalan'ın çağrısına uyarak kendini feshettiği ve silahlı mücadelede son verme kararını aldığı "adım atma sırasının şimdi devlette olduğu" açıklamaları geldi ve beklentiler sıralandı.

KCK'dan Açıklamalar

Ümit Helin, 11 Haziran'da yaptığı açıklamada diğer şeylerin yanında şunları söyledi:

"Biz gereken adımları attık. Silahlı mücadele stratejisinden vazgeçme kararı da buna denk adımlardı. Bu kararları aldık, ancak her şey bizim isteğimizle olacak diye bir durum yok. Her şeye yön veren tek irade biz değildir. Karşımızda bir devlet ve onun iradesi, politikaları var. Devlet tarafında bir dönüşüm gerçekleşmezse bu kararların pratikleşmesi mümkün değildir. Biz "Demokratik siyaset yapacağız" desek bile alan açılmazsa bunu nasıl gerçekleştireceğiz? Yasal düzenlemeler yapılmazsa nasıl ilerleyeceğiz? Önder Apo İmralı'da tutsak kalmaya devam ederse bu nasıl olacak?"

Söz konusu olan sadece İmralı adası değil, İmralı sistemidir. Görüşmeler izne tabidir. İzin verildiğinde gidiliyor, verilmediğinde gidilmiyor. **Biz şöyle dedik: Önder Apo bu süreci yürütsün diye biz bu adımları atıyoruz. Fiziki özgürlüğü temelinde bunun hukuki karşılığı umut hakkı mı olacak, değilse özel yasa mı gerekecek, buna**

Ümit Helin

karar verilmeli.

Kimse bize böyle silah bıraktıramaz. Kimse bunu geriye çekme gibi anlamasın. Diyelim ki savaşımlar silah bıraktı, ne olacak? Bu insanlar idealleri olan insanlar. Sistemden gelen teklifleri reddetmiş, yeni bir yaşam ve dünya kurmak istemiş idealist insanlar. Terhis edilecek bir düzen ordusu değiliz. Amaç insanlarıyız.

Bunlar tartışılmadan, koşulları oluşturulmadan, silahlar bırakılsın, teslim olun, ceza evine girilsin gibi dayatmalar suçluluk iması taşır. Biz suçlu değiliz. Biz, tarihin gördüğü en haklı mücadeleyi yürütmüş bir hareketin elemanlarıyız. Kimse bir Apocu'ya, bir PKK'li'ye böyle yaklaşamaz.

Bu programa gelirken yanımda genç kadın gerillalardan oluşan bir grup vardı. Onlara sordum: "Silah bırakır mısınız?" Dediler ki: "Asla silah bırakmayız." Peki, hangi koşullarda yumuşarsınız? Dilj'in arkadaşı şöyle dedi: "**Önderliğimizin fiziki özgürlüğünün gerçekleşmesi gerekir. Önderliğimizin bu süreci yürütmesi gerekir."** İkinci talepleri **meclis komisyonu. Türkiye bunu tartışmalı. Üçüncü olarak Kürt kimliğinin tanınması. Bu kadar mücadeleden sonra Kürt kimliği yasal güvenceye kavuşmalıdır.**

Kürt sorunu partiler üstü bir konudur. Bu konunun çözümünü sadece AKP ve MHP'ye bırakılamaz. Bu, Türkiye'nin genel sorunudur. Meclisin bu konuda ortaklaşması gerekir.

Başından itibaren hem biz hem de önderliğimiz komisyon kurulması gerektiğini dile getirdik. Şimdi de kurulacak gibi bir hava yaratılıyor ama süreç zamana yayılıyor. Komisyonun şimdiye kadar kurulmuş ve çalışıyor olması gerekirdi." (<https://firatnews.com/guncel/Umit-devlet-donusume-ugramazsa-kararlarin-pratiklesmesi-mumkun-degil-213630>)

KCK yönetimi adına konuşan **Bese Hozat** da Fırat News'te yayınlanan tavrında şöyle diyordu:

"Biz hareket olarak yapmamız gerekeni yaptık. Her türlü adımı attık. Önder Apo'nun çağrısına olumlu cevap verdik. 1 Mart'ta ateşkes ilan ettik. Ardından 5 Ma-

yıs'ta PKK'nin 12. Kongresini topladık. PKK'yi feshettik kongrede. Silahlı mücadeleyi sonlandırma kararı aldık. Biz şu anda Türkiye'ye karşı silahlı mücadeleyi sonlandırmışız. Türkiye'ye karşı silahlı mücadele vermiyoruz.

Şimdi buna karşı Türkiye, Türk devleti adım atmalıdır. Silahlı mücadeleyi Türkiye'ye karşı vermeyen bir güce dönük ne yapacak? Bu süreci Türkiye nasıl karşılayacak? Adım atması gerekiyor. **Artık bu güç diyor ki: "Ben artık silahlı mücadele yürütmeyeceğim Türkiye'ye karşı."** "**Silah kullanmayacağım. Ben gelip siyaset yapmak istiyorum. Demokratik siyaset yapmak istiyorum."**

O zaman Türkiye, demokratik siyaset hakkını tanıyacak bu insanlara. Bize yasal, anayasal düzenlemeler yapacak, hukuki düzenlemeler yapacak. Siyaset alanı açılacak ki, Türkiye'ye karşı silah kullanan bu insanlar gidip Türkiye'de siyaset yapabilsin. Toplumsal çalışma yapabilsin."

Hozat konuşmasında devletin atması gerektiği adımları zamanında atmadığından şöyle yakınıyordu:

Bese Hozat

"Şimdi bir silah demagojisidir gidiyor. Bu defa da diyorlar: "Tamam, kongre yapıldı." Bu defa da "PKK silah bıraksın. Ondan sonra biz komisyon kuracağız. Komisyon çalışmaya başlayacak" diyorlar. Bu ne anlama geliyor? Bu, hiçbir ciddi niyetlerinin, zihniyetlerinin, çözüm zihniyetlerinin, siyasetlerinin olmadığını ortaya koyuyor. Çözüm niyeti olan, çözüm zihniyeti ve politikası olan, PKK kendisini feshettikten, silahlı mücadeleyi durdurduktan – yani bitirme, sonlandırma

kararı aldıktan– hemen sonra ikinci gün hemen komisyon oluştururdu, meclisi toplardı, meclis tartışırdı, yasa çıkarırdı. PKK'ye özel bir yasa çıkartırdı, siyaset hakkı tanırdı, yasal ve anayasal düzenlemeler yapardı ve gerilla da çıkardı, giderdi, ovada şehirde siyaset yapardı. Ciddi olan, niyeti iyi olan, çözüm zihniyeti olan bir devlet, bir iktidar bunu yapardı.” (https://firatnews.com/guncel/bese-hozat-bu-sureci-iktidarin-elinde-bir-malze-me-olmaktan-cikarabiliriz-214114)

KCK Yöneticisi **Duran Kalkan** da devletin, en başta Apo'nun fiziki özgürlüğü konusu olmak üzere, gerekli adımları atmadığından yakınıyor ve kurulacak komisyonun da bir danışma komisyonu ötesine geçmeyeceği tavrını takınıyordu. Şöyle diyordu:

“Mevcut **halıyla anladığımız kadarıyla İmralı'daki durum diyalogun ötesine geçmiş değil. Bir tartışma, diyalog var. Ondan öteye herhangi bir gelişme yok. İmralı'daki değişiklik de bu görüşmeler çerçevesinde. Şimdiye kadar olanlar aslında hukuk bakımından diğer cezaevlerinde yapılanların benzeriydi. Daha da eksik bile uygulandı. Tamamı da uygulanıyor değildir.**

Duran Kalkan

Bu bakımdan bir değişiklik, Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünün gerçekleşmesi yönünde bir gelişme yoktur. Bunun altını çizmek lazım. DEM Parti heyetinin görüşmeleri ve bu çalışmalar oldu, bir diyalog düzeyinde sürdü. Onun ötesinde herhangi bir müzakere durumu zaten yok. Yani Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü yönünde herhangi bir gelişme ya da girişim bulunmuyor. Meclis görev üstlenecekti, kanun çık-

racaktı. Fakat görüldü ki mevcut iktidar, yani AKP-MHP ittifakı, istediği kanunu çıkarabiliyor. Ancak bu konuya dair en küçük bir girişim dahi olmadı. DEM Parti yöneticileriyle birkaç kez görüşüldü; hep temenni ifade edildi. Güya destek veriliyor ama partiler bir araya gelip mecliste Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünün sağlanması, umut hakkının gerçekleştirilmesi yönünde herhangi bir adım atmadılar.

Şu an da görüyoruz ki yine benzer **bir komisyon kuracaklar. Ama bu komisyon, süreci yürütecek, sorunların çözümünün önünü açacak, hukuki süreci işleterek meclisi çalıştıracak bir yapı olmayacak. O zaman başbakana, şimdi cumhurbaşkanı olan Tayyip Erdoğan'a bilgi veren bir danışma komisyonu olacak sadece.”**

Kısaca: PKK, kendini feshetme ve silahlı mücadeleye son verme kararı aldıktan sonra devletten şu beklentiler içindedir:

— Önder Apo'nun fiziki özgürlüğü sağlanmalıdır.

— Meclis çatısı altında yasal Anayasal düzenlemeler yapacak yetkili bir komisyon kurulmalıdır.

— Kürt kimliği yasal /anayasal güvenliğe kavuşturulmalıdır.

— Silah bırakacak PKK savaşçılarına demokratik siyasete katılabilmelerinin yasal düzenlemeleri yapılmalıdır.

Devlet aslında PKK kendini fesh ettiğini açıkladıktan hemen sonra bunları yapmalı, bu yönde somut adımlar atmalı idi. Bunu yapmamış olması KCK tarafından devletin “niyeti olmadığı” şeklinde değerlendirilmektedir.

KCK sözcüleri devlet bu adımları atmadan, kimsenin PKK'nin silah bırakmayacağını, bunun mümkün olmadığını açıklamaktadır.

Devletin Tavrı

Devletin PKK'nin silahları bırakmak için önce devletin hangi adımları atması gerektiği konusunda taleplerine cevap cumhurbaşkanı baş danışmanlarından

Mehmet Uçum'un 15 Haziran tarihli şu açıklaması ile geldi:

"Terörsüz Türkiye hedefi kayıtsız-şartsız ve pazarlıksız bir şekilde yürürlüğe sokulmuş bir devlet politikasıdır.

İmralı çağrısı ve fesih kararı ile bu hedefin muhatapları isteneni yaptı. Bundan son-raki boyut fesih kararının sonuçlarının pratikte gerçekleşmesidir.

Silahların teslimi, münfesi terör örgütü mensuplarına ilişkin uygulamalar teknik konudur. Teknik süreç siyasi gündeme malzeme yapılamaz. Teknik uygulamalar üzerinden herhangi bir konuda pazarlık arayışına girilemez.

(...)

Bir diğer önemli konu, Sayın Bahçeli'nin TBMM'de kurulması çağrısı yaptığı Milli Birlik ve Dayanışma Komisyonunun pratik sonuçlar gerçekleştikten sonra gündeme geleceği bilinmesine rağmen bazıları-nın bu teklifi teknik süreçlerin bir ön şartı olarak dile getirmesi tam bir çarpıtmadır.

Sayın Bahçeli'nin tarihsel önemdeki Komisyon çağrısı ve bu tip yapıcı yaklaşımlar özenle ele alınmalı ve istismar edilmesi ön-lenmelidir."

Yani devlet PKK'nin "önce yasal düzenle-meler yapılsın, önce Apo'nun fiziki özgür-lüğü sağlansın" gibi taleplerini "pazarlık" olarak değerlendirip ret ediyor ve devletin önceliğinin silahların teslimi olduğunu açıklıyordu.

Bu bağlamda tabii yine Apo'nun ne tavır takınacağı belirleyici olacaktı.

DEM'den Açıklamalar

Hareketin yasal ayağı durumunda olan DEM heyetleri bütün Haziran-Tem-muz ayları içinde İmralı- siyasi parti-ler-sivil toplum kuruluşlarını ziyaret etti, görüşmeler yürüttü, İmralı'nın mesajlarını kamuoyu ve sorunun siyasi paydaşları ile paylaştı. Apo, DEM heyeti üzerinden ve uzun yıllar sonra Bayramda ziyaretine gelen aile fertleri üzerinden ilettiği me-sajlarında "barış süreci"ne bütün siyasi

güçlerin, başta da ana muhalefet partisi CHP'nin katılmasına çok önem verdiğini belirtiyordu.

DEM, Apo'nun çağrısı temelinde PKK'nin kendini fesh ve silahlı mücadeleye son verme kararını selamladı ve bu kararlar Tür-kiye'de yeni bir dönem açıldığını açıkladı. Alınan kararı DEM'in tabanı ile tartışmak, açıklamak için ülkede ve yurtdışında kitle-sel halk toplantıları örgütledi.

DEM Parti Sözcüsü **Ayşegül Doğan**, 11 Haziran'da yaptığı basın toplantısında DEM'in "Barış süreci" için yaptığı ve görüş-meler ve çalışmalar hakkında genişçe bilgi verdi. Süreçte gelinen yerde temel mesele-nin en kısa süre içinde meclis çatısı altında bir komisyon kurulması olduğunu belirtti. Bu konuda şunları söyledi:

*"Farklı siyasi partilerle yaptığımız gö-rüşmelerde de karşımıza çıkan temel soru şu: "Evet, kongre toplandı, bir karar verdi, Öcalan'ın çağrısı var, peki şimdi ne olacak?" Bu soruya yanıt verebilecek **en önemli me-kanizma, ilgili bir komisyonun kurulması ve bunun işler hâle gelmesidir.** Bunun için ne yapılmalı? Geri sayım başladı, Meclis*

DEM Parti Sözcüsü Ayşegül Doğan

tatile girecek. Ama tatil bir gerekçe olamaz böyle bir tarihsel sorumlulukla karşı karşıya olunduğunda.

Bu yüzden DEM Parti olarak Meclis tatile girmeden Meclis Başkanı Sayın Kurtulmuş'u tekrar inisiyatif almaya davet ediyoruz. Bu çok basit ama çok ağır, çok komplike, çok can almış bir meseleyi çözmek için tarihsel bir sorumluluk üstlenmek demektir. O yüz-den ciddi bir yaklaşım gerekir. Basit bir yak-

laşım ile çözülemez bu mesele diyoruz.

Ne yapabilir Sayın Kurtulmuş? **Meclis tatile girmeden önce komisyonu kura-bilmek için siyasi partilerin yetkililerini toplayabilir.** Siyasetin çok sevdiği deyimle ifade edersek, bir zirve yapabilir. Oradan ne çıkar? İtirazlar çıkar, eleştiriler çıkar, öneriler çıkar. Komisyonun nasıl işleyeceğine, hangi yasal düzenlemeyle oluşturulacağına, nasıl bir hukuki ve siyasi dayanakla hayata geçirileceğine dair bir mutabakat arayışı, başlangıç noktası olabilir. **Ardından bir konsensus sağlanır ve o komisyon, Türkiye'nin en çok can yakan sorunu olan Kürt sorunu ve Türkiye'nin demokratikleşmesi için hızla adımlar atabilir."**

26 Haziran'da İmralı Heyeti üyesi **Pervin Buldan** Meclis Başkanı Kurtulmuş ile 25 Haziran'da yaptıkları görüşme hakkında mecliste açıklamalarda bulundu. "Süreç

Pervin Buldan

önemli bir aşamaya geldi ve bunları önümüzdeki günlerde paylaşacağız" açıklamasını yaptı.

Pervin Buldan, "Biz bu sürecin Meclis zemininde yürümesinin önemli olduğunu düşünüyoruz. İki hafta içinde Sayın Bahçeli'yi, Sayın Özgür Özel'i, yine Sayın Erdoğan'ı ziyaret edeceğiz ve bu görüşmelerin sonunda da İmralı'da Sayın Öcalan ile bir görüşme gerçekleştireceğiz. Sürecin olumlu bir şekilde yürümesi için görüşmelere devam edeceğiz" şeklinde konuştu. Mithat Sancar ise şöyle konuştu: "Sürecin toplumsal katılım ve destek ile güçlenerek devam etmesi, barış yolunda çok daha sağlam adımlarla yürümesi için Meclis'in devreye girmesi gerektiği

uzun süredir konuşuluyor. Bizim isteğimiz de buydu. Meclis'te bir komisyon kurulması gerektiği noktasında kamuoyunda ve siyasi partilerde bir görüş birliği vardır. Komisyon şartları ve diğer ayrıntılarla ilgili görüşmeler devam ediyor."

Biliyorsunuz, Sayın Kurtulmuş, grubu bulanan partilerin başkanvekilleriyle yaptığı toplantıdan sonra yazılı görüş istedi. Pazartesi, görüşler geldikten sonra ne tür bir komisyon, nasıl çalışacak bir komisyon konuları giderek somutlaşacaktır. Bizler de bu konuda fikirlerimizi paylaştık. İstisnaya açık olduğumuzu her zamanki gibi söyledik. Meclis'in devreye girmesinin bu süreci çok daha sağlam ayaklar üstüne oturtacağından bizim hiçbir tereddüdümüz yok. Toplumsal mesruiyet, hukuksal güvence ve sağlam ilerleyiş bakımından Meclis hayatı bir rol oynayacak."

Görünen haziran sonu 2025 itibarıyla PKK'nin silahsızlandırılması konusunda PKK'nin kongresinde alınan kararın pratiğe geçirilmesinin nasıl olacağı, hangi yasal ve idari düzenlemelerin olması gerektiği konusunda çalışacak bir komisyonun kurulması konusunda taraflar arasında bir anlayış birliğinin sağlanmış olduğu idi. Meclis başkanı bir komisyon kurulması inisiyatifi eline almış, partilerden komisyonun yapısı, işleyişi vb. konusunda görüşlerini temmuzun birinci haftası sonuna kadar bildirmelerini istemişti. Kurulacak komisyonun bu konuda meclis kararı olmadan kurulacağı ve meclis tatilde iken de çalışacağı belli olmuştu.

Belli olmayan şey bu komisyon kurulmadan önce silahların teslimi noktasında adım atılıp atılmayacağı idi. KCK'nin tavrı, yukarıda açıkladığımız gibi, silah bırakma için belli taleplerin yerine getirilmiş olması idi.

Devlet/İmralı arasında, bu arada siyasi partiler ve sivil toplum örgütleri arasında görüşme trafiğini yürüten DEM İmralı heyetinden Pervin Buldan 26 Haziran'da "Süreç önemli bir aşamaya geldi ve bunları önümüzdeki günlerde paylaşacağız" diyerek, "Önümüzdeki günler" de "paylaşılabilecek" bilgilere işaret ediyordu.

Silah Yakımına Giden Yol

Bu bilgilerin ne olduğu, olabileceği konusunda bu açıklamanın yapılmasından hemen sonra medyada kimi haber ve yorumlar yayınlanmaya başladı. Bunlara göre PKK'li bir grup gösterili bir biçimde silah bırakacaktır.

1 Temmuz 2025'te PKK'nin haber sitesi ANF'te yayınlanan bir haberle bu konuda yürüyen spekülasyonlara bir nokta kondu. Haberde Jinnews'te Nebahat Doğan ismiyle yayınlanan bir yazı alıntılandı. Yazıda şunlar söyleniyordu:

"Sürekli Kürt tarafından beklenen adımlarda Abdullah Öcalan üzerine aldığı büyük ve ağır sorumluluğu yerine getirdi ve getirmeye devam ediyor. Ancak Türkiye'de 27 Şubat çağrısından itibaren başlayan yeni süreçte özellikle Kürt tarafında PKK'nin ateşkes kararı alması, kongresini toplayıp fesih ilan edeceğini açıklamasına rağmen devlet ve iktidar kanadı süreci son derece ağırdan alarak sürdürme yolunu seçti. Kürt özgürlük hareketi, Kürt siyaseti ve Kürt kamuoyu bu süreçte gereken tüm adımları atarken, iktidar kanadı yasal ve hukuki güvenceler, meclisin çalışması, yasalının çıkarılması, gereken hukuki adımların atılması gibi kendine düşen alanlarda gerçek ve somut adımlar atmaktan şimdiye kadar geri durdu. İktidar sürecin ilerlemesi için PKK'nin kongresini toplamasını öne sürdü, kongre toplandı. Fesih dendi, PKK kendini feshetti ve silahsızlanma kararı aldı. Ancak mesele şimdi de silahların nasıl bırakılacağı tartışmalarına oturuldu. Edinilen bilgilere göre önümüzdeki günler sıcak gelişmelere gebe...

İmralı'dan Abdullah Öcalan'dan bir çağrı yapması bekleniyor, ardından da çağrıya karşılık bir çözüm adımı olarak Kürt Özgürlük Hareketi'nden bir grubun Güney Kürdistan'da silahları bırakmasına tanıklık edeceğiz. 27 Şubat çağrısında olduğu gibi dünya kamuoyu da bunu canlı yayınlarla takip edecek."

Apo'nun İkinci "Tarihi Çağrı"sı

9 Temmuz 2025'de Apo'dan görüntülü bir çağrı ANF sitesinde yayınlandı. Apo elindeki yazılı metni okuyarak şu çağrıyı yaptı:

"Değerli yoldaşlar

Komünalist yoldaşlık hareketimizin geldiği aşamayı, yaşadıkları somut durumu, sorun ve çözüm yollarına ilişkin kapsamlı bir mektupla tekraren de olsa açıklayıcı ve yaratıcı yanıtlar vermeyi, sizlere karşı etik bir görev saymaktayım.

1- 27 Şubat 2025 tarihli Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı'nı savunmaya devam etmekteyim.

2- Sizlerin PKK'nin 12. Fesih Kongresi'yle, buna kapsamlı oldukça doğru bir içerikle pozitif yanıt vermenizi tarihi bir karşılık olarak değerlendirmekteyim.

3- Geline nokta oldukça değerli ve tarihi nitelikte sayılmak durumundadır. Bu arada köprü ilişkide bulunan yoldaşların çabası aynı değerde ve takdire şayandır.

4- Tüm yaşanan gelişmeler sonunda tarihi bir dönüşüm sayılması gereken bir Demokratik Toplum Manifestosu hazırladım. Bu manifesto, yaklaşık 50 yıllık "Kürdistan Devriminin Yolu" manifestosunu başarıyla ikame edecek niteliktedir. Sadece Kürt tarihsel toplumu için değil, bölgesel ve küresel toplum için de tarihsel toplumsal bir içerik taşıdığına inanmaktayım. Tarihi manifesto geleneğinin başarılı bir örneğini teşkil ettiğinden kuşku duymamaktayım.

5- Tüm bu gelişmelerin İmralı'da gerçekleştirildiğim görüşmeler neticesinde yaşandığını açıkça belirtmek durumundayım. Görüşmelerin özgür irade temelinde yürütülmesine azami dikkat gösterilmiştir.

6- Varılan aşama, yeni adımlarla pratiğe geçmeyi gerekli kılmaktadır. Bu aşamanın ve gerekli adımların da tarihi nitelikte olduğunun önemle belirtilmesi, anlaşılması ve gereklerine bağlı kalınması, yol alınması açısından kaçınılmazdır.

a-Varlık inkarına dayalı ve ayrı devlet amaçlı PKK hareketi ve dayandığı ulusal kur-

tuluş savaş stratejisine son verilmiştir. Varlık tanınmış, dolayısıyla ana amaç gerçekleşmiştir. Miadını doldurma bu anlamdadır. Gerisi aşırı tekrar ve açmaz olarak değerlendirilmiştir. Bu temelde kapsamlı eleştiri-öz eleştiri devam edecektir.

b-Siyaset boşluk tanımayacağına göre, boşluk, Barış ve Demokratik Toplum başlıklı program, "demokratik siyaset" stratejisi ve temel taktik olarak bütüncül hukukla doldurulmak durumundadır. Tarihsel nitelikte ve kader belirleyici bir süreçten bahsediyoruz.

c-Sürecin geneli olarak silahların gönüllüce bırakılması ve TBMM'de yetkili ve kanunla kurulması düşünülen kapsamlı komisyon çalışması önemlidir. Kısır mantıklı, önce sen-ben kısırlığına dikkat ve hassasiyetin gösterilmesi şarttır. Atılan adımların boşa çıkmayacağını biliyorum. Samimiyeti görüyor ve güveniyorum.

d-Dolayısıyla daha da pratik ve somut kilit açıcı adımlara geçilmeye çalışılmaktadır. Benim tarafımdan ileri sürülen tezlerin belli başlı olanları şunlardır:

1- Herkesin üzerine düşeni yapması, Barış ve Demokratik Toplum hedefine ulaşılması, pozitif entegrasyonist bir perspektifle mümkündür. Tüm anlatılanlardan çıkarılan sonuç: PKK ulus devletçi bir amaçtan vazgeçmiş, bu temel amaçtan vazgeçişle birlikte temel savaş stratejisinden de vazgeçmiş, varlığını sona erdirmiştir. Gelinek tarihi noktanın daha da ileriye götürülmesi beklenmektedir.

2- **Gerek TBMM ve komisyon için anlam ifade edecek, gerek kamuoyundaki şüpheleri giderecek ve sözümüzün gereğini karşılayacak şekilde silahların bırakılmasını, ilgili çevre ve kamuoyuna açık olarak temin etmeniz doğal karşılanmalıdır. Silah bırakma mekanizmasının kurulması süreci ileri taşıyacaktır. Yapılan silahlı mücadele aşamasından demokratik siyaset ve hukuk aşamasına gönüllüce geçiştir.** Bu bir kayıp değil, tarihi bir kazanım olarak değerlendirilmek durumundadır. **Silah bırakmaya ilişkin detaylar belirlenecek ve hızlıca hayata geçirilecektir.**

3- **Meclisin çatısı altında bulunan DEM, diğer partilerle birlikte bu sürecin başarıya ulaşması için üzerine düşeni yapacaktır.**

4- **Bu arada tüm karar metinlerinde vazgeçilmez bir şart olarak benim özgür kalma durumuma gelince; biliyorsunuz ki ben hiçbir zaman kendi özgürlüğümü bireysel bir sorun olarak görmedim. Fel-sefi olarak da kişi özgürlüğü toplumdan soyut olamaz. Birey özgürleştiği oranda toplum, toplum özgürleştiği oranda birey özgür olabilir. Bu eğilimin gereğine bağlı kalınacağı tabiidir.**

Silahın değil, siyasetin ve toplumsal barışın gücüne inanıyorum. Ve sizi de bu ilkeyi hayata geçirmeye çağırıyorum.

Son günlerde bölgede yaşanan gelişmeler, attığımız bu tarihi adımın önemini ve aciliyetini açıkça teyit ediyor.

Sürece yönelik her türlü eleştiri ve önerilerinizi, katkılarınızı dört gözle beklediğimi belirtmeliyim. Bu tartışmalar tüm ülke, bölge, küresel düzeyde bizleri, Demokratik Modernite Güçlerini yeni bir teorik program, stratejik ve taktik evreye ulaştıracağına, şimdiden bunun hazırlık çabası içinde olduğuna dair çok iyimser ve hazır olduğumu, arzulu ve coşkulu olarak belirtirim.

Önümüzdeki döneme çağırım, kongre kararları ve en son bu yazıda dile getirdiğim görüş ve öneriler doğrultusunda yüklenelim ve başarı temelinde gelişmeler sağlayalım.

Daimi yoldaşça selam ve sevgiyle kalın.

19 Haziran 2025

Abdullah Öcalan"

Apo, bu ikinci çağrısında görüldüğü gibi PKK'ye "önce sen-ben kısırlığına düşmeden" hareket etme çağrısı yapıyor; silah bırakma konusunda ön şart getirmeden adım atma direktifi veriyor, kendisinin İmralı'da gerçekleştirdiği görüşmeler neticesinde ortaya çıkan gelişmelerde "Samimiyeti gördüğü ve güvendiği"ni açıklıyordu.

KCK yöneticilerinin silahları bırakma konusunda adım atmak için ön şart olarak öne sürdüğü "Önder Apo'nun fiziki özgürlüğünün sağlanması" talebi konusunda ise, yoldaşlarını bunu önşart olarak ileri

sürmekten vaz geçmeye çağırıyordu. Öyle ya sonuçta “Felsefi olarak da kişi özgürlüğü toplumdan soyut olamaz. Birey özgürleştiği oranda toplum, toplum özgürleştiği oranda birey özgür olabilir”di.

Abdullah Öcalan’ın bu görüntülü açıklaması Devlet ile İmralı arasında, Bahçeli’nin çağrısı ile başlayan süreci PKK’nin kimi önşartları ile akamete uğratmama konusunda kararlı bir birlik olduğunu gösteren bir belge idi.

PKK/KCK Apo’nun Çağrısına Uyuyor

Kendi kendini fesheden PKK için, silahların bırakılması için belli önşartların iler sürülmesi bir çeşit son direnç noktası idi. Apo devletle yürüttüğü görüşmelerde bu gibi önşartların devlet tarafından kabul edilmeyeceğini gördüğünde, bu son direnç noktasından geri çekilme direktifini verdi. Kuşkusuz bu direktifin verilmesi öncesinde PKK’nin ve onun legal çevresinin içinde tartışmalar, devlet denetiminde iletişim ve devletle pazarlıklar yürütüldü. 19 Haziran tarihli açıklamaların ve o açıklamaya silahlı örgütün verdiği cevabın yayınlanması arasındaki zaman dilimi, görünen o ki, Apo’nun “kadrolar” tarafından “anlaşılması” için kullanılan gerekli zamandı.

“KCK Yürütme Konseyi Eşbaşkanlığı”

10 Temmuz’da ANF sitesinde yayınlanan şu açıklamayla Apo’nun çağrısına uyacağını ilan etti:

“Öncelikle Önder Apo’nun sesinin ve görüntüsünün dışarıya ulaşması bizleri oldukça sevindirmiştir. Halkımızı ve bütün dostları da aynı şekilde sevindirdiğine inanıyoruz. Önder Apo’nun geliştirdiği bu çağrı, **27 Şubat 2025 tarihli çağrısından sonra gelişen ikinci çağrı** oluyor. Bu çağrı da **tıpkı 27 Şubat çağrısı gibi, tarihidir**. Bu tarihi çağrıda Önder Apo, „Barış ve Demokratik Toplum“ temel ilkeler ve amacı bakımından özetleyerek, bugüne kadar alınan mesafeyi ve bundan sonra yapılması gerekenleri belirtmiştir. „27 Şubat 2025

tarihli Barış ve Demokratik Toplum Çağrısını desteklemeye devam etmekteyim“ diyerek iradesini bir kez daha güçlü ve açık bir şekilde ortaya koymuştur. Biz de Özgürlük Hareketi olarak Önder Abdullah Öcalan’ın bu tarihi çağrısını değerlendirdik. Ulaştığımız sonuçları bütün açıklığıyla halkımızla ve kamuoyuyla paylaşmayı gerekli görüyoruz.

Stratejik adımlar atıldı

Bizler, 27 Şubat 2025 tarihli çağrıyla duyurulan „Barış ve Demokratik Toplum“ sürecini tam desteklediğimizi ve üzerimize düşen sorumlulukları eksiksiz yerine getireceğimizi belirttik. Bugüne kadar „Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı“na olan inancımız ve bu çağrıda ortaya konulan amaçların gerçekleşmesine dair duyduğumuz tarihsel sorumluluk gereği olarak, stratejik kararlar aldık ve bu yönlü adımlar attık. Halkımız da büyük bir dikkat, duyarlılık ve inançla Önder Apo’nun geliştirdiği bu tarihi sürecin arkasında durdu.

Somut karşılık verilmedi

Geldiğimiz aşama bakımından Türkiye Cumhuriyeti devleti ve mevcut iktidarı ise sürecin gereklerine göre ve attığımız somut adımlara karşılık olarak henüz herhangi bir adım atmamıştır. Bunu görüyor ve biliyoruz, ancak buna rağmen biz, “Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı”nda belirtilen amaçlara olan inancımız gereği sürecin arkasında durduk. Büyük bir hassasiyetle bu tutumuzu sürdürmeye çalıştık. Bu yönlü çabamızın görüldüğüne de inanıyoruz.

Çağrının gereği yapılacak

Şimdi bu yeni tarihi çağrıya karşılık olarak da Önder Apo’nun bizden istediği somut adımı atacağımızı belirtiyoruz. Bu somut adımı da attığımız diğer adımlar gibi, Önder Abdullah Öcalan’a olan bağlılığımızın ve Demokratik Toplum Manifestosu’yla halkımızın ve insanlığın özgürleşeceğine olan inancımızın gereği olarak atıyoruz.

Çağrının muhatapları var

Önder Apo, 19 Haziran 2025 tarihli çağrısında, **herkesin** üzerine düşeni yapması gerektiğini söyleyerek ve atılması gereken adımları belirterek, sürecin nasıl ilerleyece-

ğini ortaya koymuştur. Önder Apo'nun bu tespitleri dikkate alınmalı ve anlaşılmalıdır. **Bu çağrı sadece bize değil, devlete ve başta meclis ve siyaset kurumu olmak üzere sorumluluğu olan herkesedir.**

Süreç tek taraflı ilerlemez

Bugüne kadar tarihsel sorumluluğumuz ve yüksek hassasiyetimiz sonucu attığımız stratejik adımlar oldu. **Şimdi de Önder Apo'nun bizden istediği adımı atma kararlığındayız.** Halkımızı ve halklarımızı düşünerek bu yeni adımı da atıyoruz, ancak sürecin tek taraflı ve sadece bizim atacağı-mız adımlarla ilerlemeyeceği bilinmelidir. Buna göre sürece doğru yaklaşılmalı ve atılması gereken adımlar atılmalıdır;

Demokratik siyaset ve bütüncül hukuk

* Bu temelde Barış ve Demokratik Toplum sürecinin geliştiren olan Önder Apo'nun esareti son bulmalıdır. Önder Apo özgür olursa bu süreç gelişebilir ve amacına ulaşabilir. Aksi durumda, mevcut koşulları sürdürerek daha fazla ilerlemek mümkün değildir.

* İkinci olarak da demokratik siyaset ve bütüncül hukuk için gerekenler yapılmalıdır. Siyasetin ve Meclis'in buna göre inisiyatif ve adımları gelişmelidir. Anlamlı bir süreç ve ilerleme ancak bununla mümkündür.

Aynı sorumluluk duygusu

Sonuç olarak bu tarihi adımı atma kararlılığını ortaya koyarken, aynı sorumluluk duygusuyla yapılması gerekenleri tekrardan belirtme ihtiyacı duyuyoruz. Umuyoruz ki, bu belirttiklerimiz anlaşılır ve gereği gibi hareket edilir. Biz bugüne kadar olduğu gibi şimdi de halkımız için büyük bir kazanım getireceğine inanarak bu adımı atıyoruz. Bu adımlarımızın karşılık bulacağına ve „Barış ve Demokratik Toplum“ sürecinin başarıya ulaşacağına olan inancımızı koruyoruz.” (<https://firatnews.com/kurdistan/kck-Onder-apo-nun-bizden-istedigi-adimi-atacağız-214654>)

“KCK Yürütme Konseyi Eşbaşkanlığı” burada Önder Apo'nun sürecin ilerlemesi için öncelikle PKK'ye direktif niteliğindeki çağrısına uyacağını açıklarken, bunu “Önder Abdullah Öcalan'a olan bağlılığımızın ve Demokratik Toplum Manifestosu'yla halkımızın ve insanlığın özgürleşeceğine

olan inancımızın gereği” olarak yaptıklarını açıklıyor. Tavır âdeta Apo'ya güven, gerisini merak etme sen tavrı. Gerçekte atılacak adimin doğru olduğu savunulmuyor. Apo istediği için atılıyor bu adım. Bütün sorumluluk Apo'ya yükleniyor.

Bu adım atılırken, Apo'nun çağrısının aynı zamanda devlete de onun sorumluluklarını hatırlatan bir çağrı olduğu açıklaması ile daha önce önşart olarak ileri sürülen talepler bu kez önşart biçiminde getirilmeden tekrarlanılıyor. Böylece son direnç noktası terk edilmemiş gibi yapılıyor.

Bizim burada eleştirdiğimiz KCK'nin Apo'nun çağrısına uyması değildir. Apo yıllardan beri T.C. devleti ile birlikte hareket edilmesini, onun parçası hâline gelinmesini kendi içinde tutarlı bir şekilde savunmuştur. Geline yerde, uluslararası gelişmelere bağlı olarak da “Ya Türk devleti ile birlikte olacağız, ya da İsrail'in, ABD'nin vekil gücü olacağız” şeklinde özetlenebilecek pozisyonu açık biçimde savunmasının mantığı vardır. Apo için sosyalizm aslında reel sosyalizm diye savunmuş olduğu ucubenin çökmesi ile bitmiştir. Onun “yeni” sosyalizm teorisinin de gerçek sosyalizmle ilgisi yoktur.

PKK/KCK, Apocu çizgiyi kavramadan, yer yer ondan saparak hayata geçirmeye çalışsan bir örgüttü/örgüttür. Apo'nun “Asrın Açıklaması”na gerçekten sahip çıkılması, aslında devletle pazarlığı Öcalan'a bırakma, o işlere karışmamayı gerektiriyordu. PKK/KCK, Öcalan'a da sahip çıkma adına da silah bırakma konusunda önşartlar ileri sürmeye kalktığında Öcalan'dan ikinci bir “tarihi çağrı” ayarı gelmesi kaçınılmazdı. Geldi.

PKK/KCK bu ikinci tarihi çağrı bağlamında, ya “biz bu çağrıya uymayı ret ediyoruz” deyip, süreci sonlandırmanın sorumluluğunu üzerlenecekti; ya da eğer çağrıya uyacaksa, o zaman özeleştiri yapıp “Başkanı anlamadık yine, doğru olan önşart sürmemekti” vb. diyecekti. Çağrıya uyacağını açıklıyor, ama ön şart sürmenin yanlış olduğunu söylemiyor. Çağrıya onda olmayan şeyleri –Devlete de çağrı imiş– mal ederek, kendini kurtarmaya çalışıyor. Bir tutarsızlıklar zinciri KCK'in tavrı.

Silahların Yakılışı Gösterisi

KCK, Apo'nun "ikinci tarihi çağrı"sının gereği KCK tarafından yapılan bu açıklamadan bir gün sonra, 11 Temmuz'da yerine getirildi. KCK Yürütme Konseyi Eşbaşkanı Besê Hozat'ın liderliğinde, 15 kadın, 15 erkek gerilladan oluşan "Demokratik Toplum Grubu" Başûr'un Raperin bölgesinde bulunan Casene mağarasının önünde silah yakma töreni gerçekleştirdi.

Kürt ulusal mücadelesi açısından tarihi bir öneme sahip olan mağaradan tek sıralı olarak silahlarıyla çıkan gerillalar silahlarını ve mühimmatlarını bir devasa kazanın içine tek tek bıraktılar. Sonra Hozat'la bir erkek gerilla silahları ateşe verdiler. Silahların yanması ertesinde gerillalar silahsız olarak yine tek sıra hâlinde geldikleri yere döndüler. Silahlarını yakan gerillalar kendileri ile yapılan söyleşilerde silahları Apo'nun çağrısı üzerine, barış için yaktıklarını açıkladılar.

İlk silah bırakma eylemi için seçilen "Demokratik Toplum Grubu" adına yapılan açıklamada şöyle deniyordu:

"Demokratik değişim ve dönüşüm sürecine ivme kazandırmak üzere oluşan Barış ve Demokratik Toplum Grubu olarak; burada bulunan ve tarihi demokratik

eylemimize tanıklık eden herkesi saygıyla selamlıyoruz.

Kürt varlığına yönelik inkâr ve imha amaçlı saldırılara karşı savaşmak amacıyla farklı tarihlerde PKK'ye katılmış ve silah kuşanıp farklı bölgelerde mücadele etmiş biz kadın ve erkek özgürlük savaşçıları, bugün buraya Kürt Halk Önderi Abdullah Öcalan'ın 19 Haziran 2025 günü açıklamasında dile getirdiği çağrıya cevap olarak buraya geldik. Gelişimiz aynı zamanda Önder Abdullah Öcalan'ın 27 Şubat 2025 günü açıkladığı Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı, 5-7 Mayıs günlerinde yapılan PKK 12. Kongre kararları temelindedir. **Barış ve Demokratik Toplum sürecinin pratik başarısı için bir iyi niyet ve kararlılık adımı olarak ve bundan sonra özgürlük, demokrasi ve sosyalizm mücadelemizi, demokratik siyaset ve hukuk yöntemiyle yürütmek amacıyla ve demokratik entegrasyon yasalarının çıkarılması temelinde sizlerin huzurunda silahlarımızı özgür irademizle imha ediyoruz.**

Attığımız bu adımın başta kadınlar ve gençler olmak üzere tüm halkımıza, Türkiye ve Ortadoğu halklarına ve tüm insanlığa hayırlı olmasını, barış ve özgürlük getirmesini diliyoruz."

Bu sembolik eylem, kendini fesheden PKK'nin T.C.'ye karşı silahlı mücadeleyi sonlandırma konusunda kararlı olduğunu

göstermeye yönelik bir ilk adımdı.

DEM bu adımı yaptığı açıklama ile coşku ile karşıladı. Açıklamada şöyle dendi:

"PKK'lilerin silahlara veda töreni demokratik, adil, eşit, özgür yaşama davettir. Bu tören halklarımızın geleceğe dair umudunu büyütüştür. Yüz yıllık acının sona erdiği, kardeşliğin zafer kazandığı günleri görme umudumuz artmıştır. Barış hepimizin ortak kazancıdır.

İmralı'dan gelen çağrının ardından yapılan PKK'nin silah yakma töreniyle Kürt sorununun çözümü ve Demokratik Türkiye'nin inşası için yeni bir döneme giriliyor. PKK'nin silahlara veda kararı, sadece Kürt meselesinin değil, Türkiye'nin tüm sorunlarının demokratik yollarla çözüleceğinin güvencesini ortaya çıkarmıştır.

PKK'lilerin silahlara veda töreni demokratik, adil, eşit, özgür yaşama davettir. Bu tören halklarımızın geleceğe dair umudunu büyütüştür. Yüz yıllık acının sona erdiği, kardeşliğin zafer kazandığı günleri görme umudumuz artmıştır. Barış hepimizin ortak kazancıdır."

Silah yakma eylemi başta Bahçeli ve Erdoğan olmak üzere hükümet kanadı tarafından selamlandı. Bahçeli bu bağlamda şu değerlendirmeyi yaptı:

"Türkiye mazisi yarım asra yaklaşan şiddet ve şekavetle perçinlenmiş bölücü terör müsibetinden kurtuluşun eşliğindedir.

27 Şubat İmralı açıklamasıyla gündeme gelen "Barış ve Demokratik Toplum Çağrısı"na muvafık ve müzahir şekilde bölücü terör örgütü PKK 5-7 Mayıs 2025 tarihlerinde 12'inci kongresini toplayarak örgütsel varlığını feshettiğini ve silahı bıraktığını ilan etmiştir. Nitekim en son videolu mesajından da anlaşıldığı üzere **PKK'nin kurucu önderliği sözünü tutmuş, taahhüdünün ardında durmuş, küresel ve bölgesel tehditleri zamanında görmüştür.**

Bunun yanında **DEM Parti sağduyulu ve sorumlu bir siyaset çizgisini koruyarak terörsüz Türkiye hedefine samimiyetle bağlı kalmış**, dengeli ve isabetli söz ve değerlendirmelerle bin yıllık kardeşliğin safında yerini almıştır. Bir devlet politikası halini alan "Terörsüz Türkiye" kararlılığını bidayetinden itibaren sahiplenen ve her türlü özveriye gösteren Sayın Cumhurbaşkanımız ve hükümeti süreci sonuna kadar sahiplenmiştir."

CHP'de Özgür Özel'in X'te yaptığı bir açıklamayla silah bırakma eylemini şöyle selamladı:

"Cumhuriyet Halk Partisi; terörün ve şiddetin her türlüünü tarihsel bir tutarlılık içinde reddetmektedir. Partimiz barışın yanındadır."

"Ülkemize çok ağır bedeller ödeten terörün ilelebet son bulması, ortak irademizdir."

"Terör örgütünün bugünkü sembolik silah bırakma adımını memnuniyetle karşılıyoruz."

“Sürecin bu noktaya gelmesinde emeği geçen, başta rahmetli Sırrı Süreyya Önder olmak tüm siyasilere ve yetkililere teşekkür ediyoruz. Bu adımın, silahların tamamen susacağı bir dönemin başlangıcı olmasını diliyoruz.”

Buna karşı başta ırkçılık konusunda MHP ile yarışan ve onu geçen İYİ Parti, Zafer Partisi gibi siyasi partiler; Can Ataklı, Yılmaz Özdil vb. güya ilerici kasma kemalist “gazeteciler” atılan bu ilk adımı “Tiyatro”, “Ucuz gösteri” vb. sıfatlarla önemsizleştir-meye çalıştılar.

Stêrk TV’de yayınlanan Özel Program’a katılan KCK Yürütme Konseyi Eşbaşkanı **Cemil Bayık**, bu silah yakma töreni hakkın-da şunları söyledi:

“Rêber Apo’nun çağrısı üzerine öyle bir tören yapıldı. Çünkü bizim için Rêber Apo esastır. Ancak Rêber Apo tarafından çağrı yapılırsa gerilla, hareket, hareketin üyeleri bunu yapabilir. Rêber Apo dışında kimin ne söylediğine kulak asılmıyor. Herkesin bunu bilmesi lazım. Çünkü bu Hareket’e katılanlar Rêber Apo’ya katılıyor. Bugün bu Hareket’te çalışma yürüten yemin etmiştir, aldığı silahı Rêber Apo’nun amaçları, çizgisi, fiziki özgürlüğü temelinde almıştır. Bu temelde mücadele yürütüyor. Bu yüzden Rêber Apo dışında kimse onlardan silah bırakmalarını talep edemez. Ki talep etseler de kabul etmezler. Biz de bıraktıramayız dedik.

Çünkü Hareket’e katılanların hepsi Rêber Apo gerçekliği ile bu silahı kullanıyor. Rêber Apo’nun çağrısı üzerine gerilla o adımı attı. Atılan adım, tarihi bir adımdı. Ve tarihi bir yerde atıldı bu adım.”

Aslında burada Cemil Bayık bir devrimci örgütün değil, şeyhinin dedikleri dışında hiçbir şeyin yapılmayacağı bir tekke örgütlenmesinin resmini çiziyor. Bu arada kendilerinin bu adımdan sorumlu olmadıklarını da geçerken açıklıyor.

“Yapılan konuşmalar da Rêber Apo’nun çağrısı üzerineydi. O arkadaşlar da bunu belirtti. Yani neden silah bıraktılar, amaçları ne, ne yapmak istiyorlar her şeyi açıkladılar. Silahlar da yakıldı. O silahlar neden yakıl-

dı? Çünkü bugün dünyada NATO silahları geliştiriyor. Yani var olan silahları daha da arttırıyor. Dünyayı silahlanmaya, savaşa sürüklüyor.

Yine Ortadoğu’da büyük bir savaş yaşıyor. Büyük değişim-dönüşümler oluyor. Silah yakma da buna cevap oluyor. Bir diğer manası **ise biz bir kez daha savaşmak, silah kullanmak istemiyoruz. Bu yüzden Türk devletinin hukuki zemin geliştirmesi lazım. Eğer bunu geliştirse, bizler bir kez daha silah kullanmak istemiyoruz.**

Kürtlerin tarihinde bir kültür var, ateş aydınlığı, yeniliği, yeni atılımları temsil ediyor. Silahların yakılmasının bir sebebi de budur. Açıklama yapan arkadaşlar da açıkça söylediler: **“Rêber Apo’nun talebi üzerine sembolik bir adım atıyoruz. Türk devletinin, Türkiye kamuoyunun hatta dünyanın, herkesin görmesi gerekir. Biz sorunu siyasi, hukuki temelde çözmek istiyoruz. Savaşmak istemiyoruz. Bu yüzden silahları yakıp tekrar yerlerimize gidiyoruz”** dediler. Neden? Çünkü Türkiye’ye gitmelerinin koşulları yok, kanunları yok. Giderlerse zindana giderler, mahkemelere düşerler. Hatta ağır cezalar da alırlar. Çünkü onların kanunlarına göre, silah alanlar düşmanlarıdır. Bunun cezası da çok ağırdır.

Kanunlar değişmedikçe, yasal zemin hazırlanmadıkça arkadaşlar nasıl Türkiye’ye gitsin? Bu yüzden gitmediler. Bunun zemini yok. Bundan dolayı tekrar yerlerine geldiler. Yıllarca dağlarda silahlı bir şekilde yaşayan, kendisini savunan bir insan nasıl silah bırakıp ortada kalır? Türkiye’de gidebileceği bir yer yok, bir zemin yok, orada da yaşayamazlar. Mecburen tekrar yerlerine döneceklerdir. Bu yüzden geri yerlerine döndüler.

Eğer Türkiye, Rêber Apo’nun koşullarında değişiklik yaparsa, tecridi ortadan kaldırırsa, Rêber Apo özgür bir şekilde çalışma yürütürse, herkesle iletişim kurulabilirse, özgürlük yasaları geliştirilirse, demokratik entegre yasaları geliştirilirse o zaman zemin yaratılır ve biz de silahları bırakabiliriz. Böyle olmadığı sürece kimse bizden silah bırakmamızı isteyemez.

Basında bazı tartışmalar yürütülüyor;

yok “Duhok’ta silah bırakacaklar”, yok “Hewlêr’de bırakacaklar.” Bunlar tamamen boş konuşmalardır. Kimse bize bu şekilde baskı da yapamaz, böyle bir algı da yaratamaz. Belki bazıları bize böyle adımlar attırmak istiyor ama **bahsettiğim koşullar yaratılmadığı sürece yeni bir grup yollamayız. Bu mümkün değil.”**

Cemil Bayık bu ilk silah yakma eylemiyle gerillanın silah bırakmaya hazır olduğunu gösterildiğini, şimdi sürecin ilerlemesi için sıranın devlette olduğunu vurgulayarak, atılan bu adımın devaminin gelmesi için yasal düzenlemelerin gerekliliğine işaret etti.

Sürecin bundan sonraki gelişmesinde mecliste kurulması planlanan komisyon konusunda yürüyen tartışmalar ve bunun için atılan adımlar gündemin belirleyicisi hâline geldi.

Komisyon Konusunda Tavır ve Beklentiler

Sürecin ilerlemesi bağlamında meclis çatısı altında bir komisyon kurulması konusunda –ırkçılıkta şampiyon olmak için yarışan İYİ Parti, Zafer Partisi gibi partiler ve kimi kuzma kemalist “aydın”, “uzman” vb.leri– dışındaki güçler hemfikir. Komisyon “ilke” olarak karşı çıkanların argümanları böyle bir komisyonun bölücülerle pazarlık komisyonu olacağı; AKP ve MHP’nin iktidarlarını sürdürmek için ülkeyi bölme planlarının parçası olduğu; ABD emperyalizminin BOP’un uygulanmasına hizmet ettiği; komisyonun anayasayı değiştirip Erdoğan’a yeniden aday olma yolunu açacağı vb. vb. idi. Bunlar CHP’yi komisyona katılmaması için “uyarıyor”, baskı yapıyorlardı.

Komisyon kurulması konusunda hemfikir olan güçler açısından da komisyonun yapısı, işleyişi, yetkileri vb. konusunda bir dizi fikir ayrılığı vardı.

Hükümet kanadı açısından bu komisyonun misyonu PKK’nin silahsızlandırılması için gerekli yasal değişikliklerin ön hazırlıklarını yapmak olarak görülüyordu. Bütün diğer adımlar silahsızlanmaya bağlı

olarak atılacak adımlar olarak görülüyordu. Komisyon parlamentoda grubu olan partilerin her biri gücü oranında temsil edilmeli; ek olarak grubu olmayan partiler 1 temsilci göndermeli; bağımsızlar 1 temsilci ile temsil edilmeli, kararlar çoğunlukla alınmalı idi. Komisyon kurulması için yasa çıkarılması gerekli değildi. Komisyon Meclis Başkanı tarafından, onun önderliğinde kurulabilir; sorunla ilgili uzmanları, kişileri, kurum temsilcilerini dinler, gerekli yasal düzenlemeler üzerine tartışır, mecliste görüşülüp yasalaşma sürecine girecek öneriler hazırlayabilirdi. Görevi bununla sınırlı olmalı idi.

Buna karşı, kendi içinde böyle bir komisyona katılıp katılmama konusunda ateşli bir tartışma yürüten **CHP** komisyonda parlamentoda grubu olan partilerin her birinin eşit sayıda temsilciye sahip olması; bunun yanında bir dizi sivil toplum kuruluşunun temsilcilerinin komisyonda yer alması; alınacak kararların nitelikli çoğunluklu (5’te 3) alınmasını; komisyonun yapısı, işleyişi konusunda yasa çıkarılmasını, komisyonun görevinin PKK’nin silahsızlandırılması ile sınırlandırılmamasını, CHP belediyelerine yönelik “darbe”nin de bu komisyon tarafından ele alınmasını, tutuklu CHP belediye başkanlarının derhâl serbest bırakılmasını talep ediyordu. CHP içinde aslında AKP/ MHP iktidarında “Kürt Sorunu”nun, savaşın sonlandırılması biçiminde çözümünün AKP’ye, Erdoğan’a yarayacağını düşünen geniş bir kesim var. Bunlar CHP’nin komisyona girmesini, komisyonu DEM’i muhalefetten ayırma, koparma planını destekleme, Erdoğan’ın tuzağına düşme olarak değerlendirip ilke olarak ret ediyordu. CHP Başkanı Özgür Özel kimi miting konuşmalarında, biraz da CHP içindeki komisyona katılmayı ret eden kesimi ikna etmek için, CHP’nin yukarıda sayılan taleplerini komisyonda yer almanın ön şartı olarak getiriyordu. Hükümet kanadının bu önşart taleplerine cevabı Erdoğan’ın ağzından “Biz, AKP/MHP/DEM bu süreci sonuna kadar götürmekte kararlıyız” sözleri ile geldi. CHP eğer komisyona gelmezse, komisyon buna

rağmen kurulur, süreç üç parti tarafından sürdürülür, sonuçlandırılır.

Apo ve Kürt Hareketi böyle bir komisyonun en geniş toplum kesimlerini kapsayıcı bir yapıya sahip olmasını, böylece meşruiyetinin sorgulanamaz olmasını istiyor; bu yüzden de muhalefetin en güçlü partisi CHP'nin bu komisyonda mutlaka yer alması gerektiğini savunuyordu. Ayrıca komisyonun mutlaka yasal güvenceye bağlı olarak kurulması gerektiğini, yetkili olması gerektiğini, demokratik dönüşüm sorunlarını ele alması gerektiğini, kendini silahsızlandırma ile sınırlamaması gerektiğini savunuyordu.

KCK'nin Tavrı

Cemil Bayık Sterk TV'de yayınlanan röportajda komisyon konusunda şunları söylüyordu:

"Rêber Apo da birkaç kez Türkiye meclisinde komisyon kurulması talebinde bulundu. Bu komisyonların da yasal olarak oluşması gerekir, dedi. Biz de birkaç kez komisyonun resmi ve yasal olarak oluşması gerektiğini belirttik. Çünkü yasal olarak kurulmadığı sürece istedikleri zaman o komisyonu ortadan kaldırılabiliyorlar.

(...)

Anladığımız kadarıyla kurmak istedikleri komisyon, sadece PKK'nin silah bırakması için kuruluyor. Dağlarda yıllarca kalanlar ne yapmış, buna göre cezaları nedir? Bunları tespit edip buna göre bazı adımlar atmak

Cemil Bayık

istiyorlar. Bu komisyonun amacı sadece silah bırakmaktır.

Mesele sadece silah bırakma değil. Silah bırakma meselenin bir kısmı; tamamı değil. Fakat Türk devleti, meseleyi sadece silah bırakma üzerinden geliştirmek istiyor. Böyle olursa onlara göre tüm sorunlar çözülmüş olur. Böyle değil.

(...)

Şimdiye kadar zihniyetlerinde bir değişim olmadığını görüyoruz. Bu yüzden kanunların da da değişiklik yapmıyorlar. Hâlâ 'terör' kanunlarını uyguluyorlar. Komisyon eğer bunları değiştirmezse, Kürt sorununu çözmeyi esas almazsa, özgürlük yasalarını geliştirmezse, demokratik entegre yasalarını geliştirmezse, sorun çözülmez. Bu yüzden komisyonun bu temelde çalışma yürütmesi lazım.

(...)

Kuracakları komisyon fazla güven vermiyor. Neden? Çünkü Türkiye siyasetinin tamamının komisyonda yer alması lazım.

Bir taraftan "komisyon kuracağız" diyorlar, diğer taraftan CHP'ye yönelik operasyonlar yapıyorlar, tutuklamalar gerçekleştiriyorlar. Bu yüzden CHP-Özgür Özel, "komisyona katılmayı şu an durduruyoruz" diyor.

CHP durdurursa, katılmazsa o komisyon sorunları nasıl çözecek? Hangi sorunları çözecek? Eğer gerçekten komisyon kurulup Kürt sorunu, demokrasi sorunu çözülecekse o zaman siyasette olan her hareket bu komisyona katılmalı. Sorun o zaman toplumun desteğiyle çözülür. Ama büyük bir kısmını dışarıda bırakıyorsunuz. Sadece dışarıda bırakmıyorsunuz, tutukluyorsunuz da. Böyle bir durumda kim bu komisyonun Türkiye'de sorunları çözeceğine inanır? Bu durum şüphe yaratıyor." (<https://anf-news.com/guncel/cemil-bayik-demokratik-siyaset-yapmak-istiyoruz-215164>)

Komisyon konusunda **Apo'nun tavrı**, 25 Temmuz'da İmralı'da Apo ile görüşen DEM heyeti tarafından yazılı bir açıklamayla şöyle aktarıldı:

"DEM Parti İmralı Heyeti olarak 25 Temmuz 2025 tarihinde İmralı Cezaevi'nde Sayın Abdullah Öcalan ile üç buçuk saat süren bir görüşme gerçekleştirdik. Geçtiğimiz gün-

lerde Sayın Cumhurbaşkanı, Sayın Adalet Bakanı ve siyasi parti liderleriyle heyet olarak gerçekleştirdiğimiz görüşmeler hakkında fikir teatisinde bulunduk.

11 Temmuz'da gerçekleşen silahların imha edilme töreniyle ilgili izlenimler ve törenin yansımaları hakkında bilgi aktarıldı. Sayın Öcalan da törenin gerçekleştirilme biçimini, sergilenen irade, inanç ve barış kararlılığını çok değerli bulduğunu belirtti.

TBMM gündemindeki **komisyon çalışma-
sının kapsamlı ve kapsayıcı bir yöntemle
barış ve demokrasi adına önemli katkılar
sunmasını beklediğini vurguladı."**

Komisyonun İsmi

Komisyon tartışmalarında, komisyonun adlandırılması konusunda da sürecin hükümet kanadı tarafından "Terörsüz Türkiye süreci" olarak adlandırılmış olmasından yola çıkarak tartışmalar yürütüldü. Komisyonun adı konusunda DEM'in önerisi komisyonun Barış ve Demokrasi Komisyonu olarak adlandırılması yönünde idi. CHP komisyonun isminde demokrasi kavramının olması yönünde ısrarcı idi. Hükümet kanadının önerisi MHP'den "Milli Birlik ve Dayanışma Komisyonu" olarak geldi. Sonunda komisyonun adı komisyonun 5 Ağustos'ta yapılan kuruluş toplantısında "**Milli Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu**" olarak belirlendi. (<https://www.hawarnews.com/tr/mecliste-kurulan-komisyonun-ismi-belirlendi>)

Komisyonun Bileşimi

Komisyonun kuruluşundan önce Meclis Başkanı Numan Kurtulmuş yoğun görüşmeler yürüttü. Mecliste temsil edilen partiler dışında, mecliste temsil edilmeyen bir dizi parti heyetleriyle, kimi sivil toplum kuruluşu temsilcileri, Cumhurbaşkanı, İçişleri Bakanı, MİT vb. benzeri devlet kurumu temsilcileri ile görüştü. Görüşmeler

yanında partilerden yazılı görüş ve önerilerini de talep etti. Büyük çoğunluk bu talebe uydu. Bütün bu görüşmeler ertesinde kuralacak komisyonun 51 kişiden oluşacağı Kurtulmuş tarafından açıklandı.

Açıklamaya göre mecliste kurulacak olan 51 kişilik komisyonda AKP 21, CHP 10, DEM Parti 4, MHP 4, İYİ Parti 3, Yeni Yol 3 milletvekiliyle temsil edilecek; Meclis'te grubu bulunmayan HÜDA PAR, Yeniden Refah, Türkiye İşçi Partisi (TİP), Emek Partisi (EMEP), Demokratik Sol Partisi (DSP) ve Demokrat Parti (DP) de komisyonda 1'er milletvekili ile katılacaktı. (<https://anf-news.com/guncel/komisyon-51-uyeden-olusacak-215215>)

İYİ Parti en baştan bir bölücülük ve ihanet projesi olarak adlandırdığı komisyona katılmayacağını açıklamış, CHP'yi de komisyona katılmamaya çağırıyordu. CHP'nin tabanında CHP'nin komisyona katılmasının Erdoğan'ın planlarına destek anlamına geleceği için katılmama yönünde görüşler, çağrılar vardı. İtirazlar bu konuda parti üyeleri içinde referandum yapılması önerilerine kadar varıyordu. "CHP'nin iktidar partisi ile menemen bile yapmayız" diyen başkan bu komisyona üye vermeyeceğine çağırıyordu. Özgür Özel CHP tabanını katılım konusunda ikna zorluğuna sahipti. Bu arada Erdoğan da CHP'yi komisyona katılmaya davet ederken, onun bu konudaki geçmişine atıfta bulunuyor ve "Komisyona katılmakla günahlarının kefareti ödeme fırsatı bulurlar" diyerek provakasyon yapıyordu.

Sonuçta CHP Başkanı Özgür Özel katıldığı bir TV programında kararların nitelikli çoğunlukla alınması şartlarında komisyonda olacaklarını açıkladı. Şöyle dedi:

"Komisyonla ilgili bizim tavrımız ilk günden beri net. Bu işin Meclis eliyle yürütülmesi gerektiğini söylüyoruz. Komisyon eşit temsille oluşmalı. Kararlar uzlaşma ile verilecek. Eşit temsil değilse nitelikli çoğunlukla alacağı kararlar Meclis'e tav-

“Milli Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu” ilk toplantısını 5 Ağustos’ta 48 üye ile yaptı.

siye edilmeli.

Meclis Başkanı’nın istediği rakamlardan gördünüz ki eşitlik yok. O zaman nitelikli çoğunluk aranacağını TBMM Başkanı’nın söylemesi lazım ki bu komisyonda olalım. Onun dışında komisyonun rakamlar AKP+MHP istediğini yapıyorsa bize ihtiyaç yoksa ne işimiz var orada.

Nitelikli çoğunlukla karar alınacağı söylendiğinde ve ilk toplantıda bununla ilgili kararlar alındığında CHP bu komisyonda yer alır.

Oraya giden askerin anasının gözyaşı denecek. Sıvasız evlere al bayraklı şehit cenazeleri gelmeyecek. Türkiye’de analar ağlamayacak.

Orada harcanan para da kalkınmaya harcanacak. Biz bunun için komisyonda olacaksak oluruz. Seninle ne Anayasası menemen yapmam dedim, aynı çizgi-deyiz. Bu komisyon Anayasa yapacak komisyon değil. Ona niyetlenen bizi yanında bulamaz. Anayasa’ya uymayanla Anayasa yapılamaz. Bu komisyon hukuk üretecekse, demokrasi ve barış üretecekse

bu komisyondan uzak kalınamaz.

CHP’nin olduğu değil olmadığı komisyondan korksun herkes. CHP, cumhuriyeti tartışılacak yerde olmaz. CHP demokratikleşme olucaksa orada olur.” (<https://www.sozcu.com.tr/ozgur-ozel-tek-tek-saydi-bir-sey-var-ki-bu-kadar-kotu-gidiyor-her->) Özgür Özel ayrıca –tabanı ikna etmek için– komisyona katılmanın “Katolik nikâhı yapmak” demek olmadığını, komisyonun AKP/Erdoğan’ın aracı olarak kullanıldığı noktada komisyondan çekileceklerini açıkladı, açıklıyor.

CHP’nin de komisyona katılacağı böylece belli olduktan sonra, katılacak partiler sayısı belirlenmiş olan komisyon üyelerinin isimlerini meclis başkanlığına bildirdiler. “Milli Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu” ilk toplantısını 5 Ağustos’ta Numan Kurtulmuş başkanlığında –İYİ Parti temsilci göndermediği, komisyona katılmayı ret ettiği için– 48 üye ile yaptı.

Bu birinci toplantıda **komisyonun amacı ve görevi** “Terörün Türkiye’nin

gündeminden tamamen çıkartılması, toplumsal bütünleşmenin güçlendirilmesi, milli birlik ve kardeşliğin pekiştirilmesi, özgürlük, demokrasi ve hukuk devleti alanında çalışmalar yapmak”olarak belirlendi. Bu çerçevede komisyonun **„ihtiyaç duyulan yasal düzenlemeleri tespit edip yasa teklifi taslağı çalışması yapacağı ve kamuoyunun komisyon çalışmalarına ilişkin bilgilendirileceği”** vurgulandı.

Komisyonun işleyişi hakkında ise şu kararlar alındı:

► Komisyon Başkanlığını TBMM Başkanı Kurtulmuş yürütecek. Kurtulmuş’un olmadığı hâllerde ise komisyon üyeleri toplantıya sırasıyla başkanlık edecek ve başkanın yerine toplantıyı yöneten üye oy kullanabilecek.

► Toplantılar **ilke olarak basına açık** yapılacak, **milli güvenlik veya gizlilik gerektiren konularda** komisyon kararıyla **kapalı** toplantı yapılabilecek.

► Komisyonun toplantı yeter sayısı üye tam sayısının salt çoğunluğu olarak belirlendi. **Kanun teklifi hazırlanması ile ilişkin kararlar üye tam sayısının 5’te 3 çoğunluğu ile alınacak.**

► Komisyon toplantılarında tam tutanak tutulacak, ancak **milli güvenliğin gerektirdiği hâllerde komisyon tutanakların kamuoyuna açılmaması kararı verilebilecek.**

► Toplantılara, komisyon üyeleri ve siyasi partilerin önerileri alınarak, belirlenen gündem doğrultusunda kamu kurum ve kuruluşlarından, üniversitelerden, sivil toplum kuruluşlarından kişiler davet edilebilecek ve katılabilecek.

► Komisyon 31 Aralık 2025 tarihine kadar çalışacak.

► Bu sürenin bitiminde komisyonun üye tam sayısının 5’te 3 çoğunluğuyla çalışma süresi her defasında iki aya kadar uzatılabilecek.

► Başkan veya komisyon belirlenen nitelikli çoğunlukla komisyon çalışmalarına son verebilecek. (<https://iznews.com.tr/milli-dayanisma-kardes->

[lik-ve-demokrasi-komisyonu-hangi-kararlar-alindi-komisyon-nasil-calisacak/](https://iznews.com.tr/milli-dayanisma-kardes-lik-ve-demokrasi-komisyonu-hangi-kararlar-alindi-komisyon-nasil-calisacak/))

Komisyonun ikinci toplantısı basına kapalı olarak yapıldı. Bu toplantıda İçişleri Bakanı, MİT Başkanı ve Milli Savunma Bakanı dinlendi.

Üçüncü toplantıda Komisyon Başkanı Numan Kurtulmuş, İYİ Parti’nin kullanmadığı üç kişilik kontenjanın, parti temsilcileri ile yapılan görüşmeler ertesinde alınan kararla AKP, DEM ve CHP’ye birer artı üyelik verilmesi biçiminde doldurulduğunu açıkladı. Böylelikle Komisyonda AKP 22, CHP 11, DEM 5 üyeyle temsil ediliyor.

26 Ağustos’a kadar toplam 5 toplantı yapıldı. Bu toplantılarda şimdiye dek ve önümüzdeki toplantılarda bir süre daha, sorunun doğrudan tarafları, mağdurları, tanıkları, sivil toplum kuruluşu temsilcileri, ilgili kurumlar vb. dinlenecek. DEM heyeti İmralı ile görüşmeleri sürdürecektir. DEM bu arada komisyonda dinlenen Cumartesi Anneleri’nden komisyonun Apo ile görüşmesi talepleri geldi. Bunun nasıl konusunda KCK’nin önerisi, Apo’nun komisyonda meclis çatısı altında dinlenmesi. Bu “dinlenme” aşaması ertesinde komisyon *“Terörün Türkiye’nin gündeminde tamamen çıkartılması (Bunu PKK’nin silahları teslim etmesi olarak okuyabilirsiniz) için ihtiyaç duyulan yasal düzenlemeleri tespit edip yasa teklifi taslağı çalışması”* yürütecek. Bu taslaklar sonra TBMM’nin gündemine gelecek. Normal yasama sürecinin konusu olacak. Komisyondaki güç dengesi açısından DEM’in yasa taslaklarının karara bağlanmasında AKP/MHP’nin oyları (toplam 26 oy) – 5’te üç çoğunluk nedeniyle – yeterli değildir. DEM (5 oy). Beşte üç çoğunluk için 31 oy gereklidir. Yasa taslaklarının meclise gelmesi hâlinde ise, AKP (272) MHP (47) toplam 319 milletvekili ile tek başına istedikleri yasayı çıkarabilecek durumdadır. Yani komisyon aslında toplumsal uzlaşmayı genişletmek, DEM’i muhalefet blokundan ayırmak ve toplumu hazırlamak için bir araçtır.

Perspektif

Komisyonun önüne koyduğu hedef, PKK'nin silahları bütünüyle bırakması için "ihtiyaç duyulan" yasa taslaklarını hazırlama işini yıl sonuna kadar bitirmek. Aslında hükümet ve Apo, sürecin provokasyonlara açık olduğunun ve kırılma potansiyelinin bilincinde bu işi mümkün olduğunca kısa sürede sonuca bağlamak istiyorlar. Bu yasa taslaklarının hazırlanması süreci aynı zamanda kamuoyunun da hazırlanması süreci olarak kullanılacak.

Bahçeli'nin Ekim 2024'te ki çağrısı ile başlayan, Apo'nun bu çağrıya cevapları ile hız kazanan süreç şimdilik kazasız sürüyor. Sürecin geldiği yerden gerek hükümet gerekse DEM memnun.

Erdoğan 25 Ağustos'ta Ahlat'ta yaptığı konuşmada "Tarih, Türk, Kürt ve Arap bir ve beraber olduğumuzda, birbirimizi Allah için sevdiğimizde, ortak hedeflere doğru hep birlikte yürüdüğümüzde, içeride ve dışarıda hangi başarılarla imza attığımızın sayısız örnekleriyle doludur. **Hasımlarımızı rahatsız ve tedirgin eden Terörsüz Türkiye menziline doğru kendimizden emin, ne yaptığımızı bilerek, kararlı adımlarla yürümeyi sürdüreceğiz. Son düzlüğe varmış bulunuyoruz. Biraz daha sabır, gayret ve dikkatle bu düzlüğü de geçecek, menzili maksudumuza suhuletle vasil olacağız. Şehit ve gazilerimizin emanetini yere düşürmeden huzurun, sükunun ve muhabbetin merkezinde yer aldığı aydınlık bir Türkiye'yi hep birlikte inşa edeceğiz**" diyor.

Bahçeli, MHP ile AKP arasında derin ayrılık, çatlak vb. keşfeden, MHP'ye kendisini Erdoğan'dan ayırmaya davet eden CHP ve muhalefete 23 Ağustos'ta yaptığı bir konuşmada "Cumhuriyet Türkiye'nin ve Türkiye'nin istikbal umudu, istiklal ufkunu, varoluşsal

güvencesidir. Hiç kimse Cumhuriyet'in arasına nifak tohumu saçamayacak, buna tevessül ve teşebbüs etse bile sonuç alamayacaktır.

Cumhuriyet, inancın kudreti, gönül seferberliğinin kuvvesi, vatan ve millet ittifakının siyaset mihveridir. Bu gerçeği rüşvet ve yolsuzluk çarkında öğütülen **CHP** yöneticilerinin çok iyi anlayıp özümsemesi samimi dileğimdir. Cumhuriyet Halk Partisi hastadır, ezik ve yenik bir siyaset anlayışıyla hatıralarını ve haysiyetini haraç mezat elden çıkarmıştır. **Dahası organize suç şebekelerinin yatağı, hırsızlık çetelerinin üreme sahası, soygun ve vurgun düzenin sevk ve idare merkezine dönüşmüştür.** İç ve dış sorun başlıklarında vizyoner nitelikli hiçbir görüş ve düşünce üretilmediği ortadadır. **CHP'nin gündemi ve siyaset güvertesi yalan, riya, iftira ve dedikodu üzerine bina edilmektedir.** Türk milleti böylesi **çirkef, eğrelti, engelli ve umutsuz vakıa** olan siyaset önermelerine asla prim vermeyecektir" diye sesleniyor. Bahçeli ve kimi MHP kurmaylarının CHP belediyelerine yönelik soruşturmaların bir an önce tamamlanıp, iddianamenin hızlıca hazırlanması talebi, MHP'nin AKP'den ayrı düşündüğü anlamına gelmiyor. Talep "hukuki sürecin!" en kısa, suçlananların mahkûmiyeti ile tamamlanarak bu sorunun gündemden çıkartılması talebidir.

KCK'nin AKP ve MHP'nin niyetinden kuşkuluları, bu noktada çekinceleri var. "Barış masası"nın, daha önce olduğu gibi devrileceğinden kuşkulular. Apo kadar iyimser değiller. Yine de Apo'nun dedikleri doğrultusunda adım attılar, atıyorlar, atacaklar.

CHP, sürecin başarıyla tamamlanması, Türkiye PKK savaşının bitmesinden yana olduğunu açıklıyor. Fakat bunun AKP'ye/MHP'ye yaramasından endişeli. Sürecin açıklanan hedefine açıktan karşı çıkması çok zor. Toplumun -CHP tabanının da- önemli bir bölümü savaşın sonlanmasından yana.

CHP, komisyonu “demokratikleşme” adına kendi gündemi olan CHP’li belediye başkanlarının serbest bırakılması gündemine çekmeye çalışıyor, çalışacak. AKP/MHP komisyonunda bunu engelleyecek güce sahip. CHP açısından bu komisyondan geri çekilme gerekçesi yapılabilir bir şeydir. Böyle bir gelişme AKP/MHP/Apo planının uygulanmasını zorlaştırır, fakat engelleyemez.

Komisyonun bundan sonraki adımları için AKP’in planının ne olduğu cumhurbaşkanı danışmanlarından Mehmet Uçum’un 24 Ağustos tarihli “**TERÖRSÜZ TÜRKİYE’YE GEÇİŞ SÜRECİNİN HUKUKU!**” başlıklı yazısında ortaya kondu.

Orada bir “**Hukuksal Düzenleme İhtiyacı!**”ndan söz edildikten sonra “**TBMM Milli Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonu’nun geçiş sürecinin hukukuna ilişkin bir perspektif oluşturması gerektiği ifade ediliyor. Burada kast edilen komisyonun kanun teklif taslağı hazırlaması değil, olası kanun teklifi için temel hukuk politikasını bir raporla ortaya koymasıdır**” tespiti yapılıyor. Daha önce çıkartılmış 6551 sayılı kanuna atıfta bulunularak, bu kanunda yapılacak olası değişikliklerin günün ihtiyaçlarına yeterli cevap olmayacağı söyleniyor. “**Bugün örgütün kendini feshettiği ve silahların yakılmasıyla silah bırakma aşamasına geçilen bir durum var. (...) bu yüzden mevcut duruma uygun ayrı ve özel bir ‘geçiş süreci kanunu’ çıkarılması en isabetli çözüm olur**” yargısına varılıyor.

Bu Geçiş Süreci Kanununun Özellikleri! bağlamında şunlar söyleniyor:

“**Teklik:** Tüm ihtiyaçları ilgili genel kanunlardan ayrı **tek bir özel kanunla** karşılamak, ilave norm gerekirse bu kanuna ek yaparak ilerlemek birçok açıdan doğru bir hukuk politikasıdır.

Geçicilik: Geçiş sürecinde uygulanan ve **sürecin bitmesiyle sona eren geçici bir kanun olmalıdır.**

Hususilik: Kanun özel kanun olmalı

sadece münfesi terör örgütünün aktif ve destek unsurları olan kişileri kapsamalıdır. (...)

Özgünlük: Kanunun içeriği **Türkiye’ye has çatışma çözüm modeli olan Terörsüz Türkiye hedefinin özgünlüğüne dayanmalıdır. Terörün kayıtsız, şartsız ve pazarlıksız sona erdirilmesi, demokratik alanın genişletilmesi, dar kimlik siyasetlerinin bitmesi, her mecrada ülke ve toplum esaslı siyasetin egemen olması ve demokrasinin güçlendirilmesi bu modelin ana karakteridir**

Kapsayıcılık: Kanun geçişte ihtiyaç duyulan tüm hususları içermelidir.

Bu kapsamda toplumsal ve ekonomik hayata katılım ve entegrasyon hukuku, ceza ve infaz hukuku ile sosyal hukuk öne çıkan ana konular olur.

Mutabıklık: Geçiş sürecinin en önemli gereklerinden birisi de **olabildiğince geniş veya yeterli toplumsal ve siyasal mutabakat** sağlamaktır. Mutabakat konusunda komisyon çalışmaları önemli imkânlar sunabilir.

“Genel İlkeler!” olarak kanunun Anayasaya uygun olarak düzenlenmesi gereği ve Devlet, Ülke ve Millet hassasiyetlerine ve kırmızı çizgilere uygunluk temel bir kriter olarak alınması sayıldıktan sonra Sonuç bölümüne geliniyor:

„Geçiş süreçleri hukukunun temel niteliği, geçişi başarıyla tamamlamak için gereken koşulları düzenlemektir. **Geçiş sürecinde genel talepler ve haklar değil kapsamdaki kişiler için geçişi sağlayacak teknik ve pratik hukuki koşullar esastır. Geçiş süreci bittiğinde bu kişilerin mevcut hak ve yükümlülük sistemine entegrasyonu gerçekleşir. Devamında ulusal demokrasiyi güçlendirecek, hak ve özgürlükleri geliştirecek çalışmalar gündeme gelir ve sağlanacak mutabakatla hayata geçer.**” (<https://x.com/mehmetucum/status/1959458821987803500>)

Yani kısaca bu komisyondan “genel demokratik talepler ve haklar konusunda bir şeyler çıkar” beklentisinde

olanlar, yanlış bir beklenti içindedirler. Bu komisyonun görevi, kendini fesheden PKK mensuplarının silah bırakması için gerekli pratik ve hukuki koşullar konusunda hukuk politikası geliştirmektir. Ne azı ne fazlası. “Ulusal demokrasiyi güçlendirecek, hak ve özgürlükleri geliştirecek çalışmalar, ancak bu iş çözüldükten sonra “devamen” gündeme gelir!”

Süreç bağlamında gelinen yer konusunda hükümet kaynaklarından doğrudan bilgi alan “gazeteci”lerden Abdulkadir Selvi de 26 Ağustos’ta Hürriyet’te yayınlanan yazısında komisyonun takvimi konusunda somut bilgiler verdikten sonra şöyle devam ediyor:

“Ama süreç sadece bundan ibaret değil. PKK’nın merkezinin bulunduğu Irak’ta önemli gelişmeler yaşanıyor. Irak merkezi hükümeti, Türkiye ve bölgesel yönetimden oluşan üçlü mekanizma kurulmuştu. Bu mekanizma çalışıyor. PKK’nın silah depoları, mağaralar ve tüneller tespit edilip, devrediliyor. Ayrıca silah bırakma süreci de sadece Bese Hozat başkanlığındaki bir grubun sembolik olarak silahlarını yakmasından ibaret değil. MİT’in denetiminde silah bırakma süreci de devam ediyor.

(...)

Kuzey Irak’ta ve Türkiye’nin içindeki PKK varlığının silah bırakma süreci belirlenen takvime uygun olarak ilerliyor.”

Bu bilginin doğruluğunu denetleyecek durumda değiliz. Fakat silah yakma eyleminde MİT’in işin doğrudan içinde olduğu net olarak görülüyordu. Öcalan bütün sürecin devletin gözetim ve denetiminde yürüdüğünü açıkça söylüyor. Irak’ta üçlü mekanizmanın kurulu olduğu ve çalıştığı açık kaynaklardan teyit edilebiliyor. Bütün bunlar temelinde Abdullah Selvi’nin yazdıklarının doğru bilgi olma ihtimali, bunun hükümet propagandası olması ihtimalinden daha yüksek!

Hükümetin takvime de bağlanmış planı belli. Ve bu plan ve takvimi şimdiye dek fazla sapmadan işliyor. Süreç PKK’nın silahları bırakması yönünde ilerliyor. Kuzey Kürdistan Türkiye’de 40 yılı aşkın süredir, kesintilerle süren T.C./PKK savaşının sonlanması, akan kanın durması ülkelerimizde emekçi halkların çoğunluğunun isteğidir. Bu, emperyalistleşmek isteyen, bu yönde ilerleyen Türk burjuvazisinin ve onun devleti T.C.’nin güçlenmesini de beraberinde getirecektir. Bu yüzden bir dizi emperyalist ve yerel aktör sorunun PKK/T.C. arasında yürütülen görüşmelerle çözülmesinden rahatsızdır. Bunlar süreci akamete uğratmak için ellerinden geleni yapacaktır. Fakat şu ana kadarki gelişmeler, bu somut savaşın tarihinde ilk kez savaşın sonlanma ihtimalinin, sürecin akamete uğrama ihtimalinden bir tık fazla olduğunu gösteriyor.

Süreci akamete uğratabilecek en önemli faktör Rojava. Rojava’daki özerk yönetim elinde tuttuğu bölgesel iktidarını, kurulacak yeni bir Suriye rejimi içinde iktidarda pay alma karışılığı dağıtma niyetinde görünmüyor. Rojava’daki yapıyı korumak için silahlı gücünü Suriye merkezi ordusu içinde çözüme planını ret ediyor. Âdemimerkeziyetçi bir yapı içinde, bölgede iktidarını sürdürmek isteğini dile getiriyor. T.C. bunu kendisine yönelik bir tehdit olarak algılıyor ve yürüyen pazarlıklarda eğer Rojava’daki özerk bölge yönetimi tavrında ısrar ederse, askeri saldırı tehditi savuruyor. Bu tehditin gerçekleştirilmesi bütün süreci akamete uğratma potansiyelini taşıyor. Bu konuda pazarlıklar sürüyor. İsrail açıkça Kuzey Kürdistan-Türkiye’de yürüyen süreci akamete uğratmak için de Suriye’de merkezi bir devlet örgütlenmesini engellemeye çalışıyor. ABD’nin tavrı ikircikli. Bu sürecin nereye doğru evrileceği henüz belli değil.

8 MAYIS 1945 – 8 MAYIS 2025

NAZİ FAŞİZMİNDEN KURTULUŞUN 80. YILDÖNÜMÜ

Nazi Almanyası, Kızıl Ordu, Anti-Hitler Koalisyonu ve bütün dünyada faşizme karşı savaşan halklar tarafından yenilgiye uğratılmasının üzerinden 80 yıl geçti. 8 Mayıs 2025, Nazi Almanyasının İkinci Dünya Savaşı'nda teslim belgesini imzalamasının 80. yıldönümüdür.

Nazilerin son çırpınışları devam ederken, 1 Mayıs 1945'te İmparatorluk Meclisi'nin üzerinde kızıl bayrak dalgalanmaya başladı. İmparatorluk Meclisi'nin üzerinde kızıl bayrağı göndere çeken Kızıl Ordu askerleri Mihail Yegorov ve Meliton Kantariya idi. Nazi Almanyasının koşulsuz teslimiyet belgesi, Fransa'nın Reims kentinde imzalandı. Sovyetler Birliği, Reims'te teslimiyet belgesini imzalayan Nazilerin gerekli yet-

kilere sahip olmadığı gerekçesiyle başka bir teslimiyet belgesinin imzalanması gerektiğini talep etti. 8 Mayıs 1945'te yerel saatle 22:43'te (Moskova saati ile 9 Mayıs 00:43'te) Nazi komutanları, Almanyanın koşulsuz teslimiyet belgesini Berlin/Karls-horst'da imzaladılar.

Böylece Avrupa'da, İkinci Dünya Savaşı, bütün emperyalist barbarlık ve gaddarlığıyla sona erdirildi. İkinci Dünya Savaşı'nda, 60 milyondan fazla insanın yaşamını yitirdi. Milyonlarca insan yaralandı, sakat kaldı. Sosyalist Sovyetler Birliği savaşın yükünü taşıyan esas güç oldu, 27 milyon Sovyet vatandaşı bu savaşta öldü.

Birinci Dünya Savaşı'ndan yenilgi ile çıkan Alman burjuvazisi, sosyal-demokrat-

ların da göz yumması ile Nazileri iktidara getirdi. Almanya Komünist Partisi'nin (KPD) anti-faşist cephe kurma çabaları Sosyal Demokrat Partisi (SPD)'nin reformist, sağ yöneticileri tarafından sabot edildi. Amaç, ekonomik kriz sonucu iyice sarsılmış olan Alman emperyalizmini yeniden ayağa kaldırmaktı. Naziler iktidara geldikten sonra bütün toplumsal muhalefet, en başta da Almanya Komünist Partisi önderliğindeki işçi sınıfı hareketi faşist şiddetle ezildi. Anti-faşist cephenin kurulmasına yanaşmayan SPD de saldırıların hedefi oldu. Naziler, Yahudilere, Sinti ve Romanlara, eşcinsellere, özürllülere... kısaca kendinden olmayan herkese azgınca saldırdılar. Nazilerin barbar anti-semitizmi ve ırkçılığı, 6 milyon Avrupalı Yahudi'nin temerküz kamplarında endüstriyel bir biçimde yok edilmesinde doruk noktasına ulaştı. 500 bin Sinti-Roman da Alman Nazileri tarafından yok edildi.

İkinci Dünya Savaşı, faşist mihver güçleri olan Almanya-İtalya-Japonya tarafından hazırlandı. Savaşın sosyalist Sovyetler Birliği'ne karşı yürümesi için İngiltere-Fransa-ABD, Nazilere tavizler verdiler, Alsas Loren'nin, Avusturya'nın, Çekoslovakya'nın işgaline onay verdiler. Sovyetler Birliği'ne saldırmaları için kışkırttılar. Naziler, Haziran 1941'de sosyalist Sovyetler Birliği'ne saldırdı. Naziler, Sovyetler Birliği'ne saldırdığında, Batılı askeri "uzman"lar Sovyetler Birliği'nin ancak altı hafta dayanabileceğini öne sürüyorlardı!

Nazi Almanya'sına karşı savaşın esas yükünü Sovyet halkları taşıdı. Nazilerin ilerlemesi 1942'de Stalingrad'da durduruldu. Sovyet Kızıl Ordusu Nazileri "inlerine kadar" kovaladı! Savaşın seyri Sovyetler Birliği lehine geliştikten sonra, Batılı müttefikler "ikinci cephe"yi ancak Haziran 1944'te Normandiya'dan açtılar. Batılı müttefikler, Kızıl Ordu'nun Batı'ya doğru ilerleyişini durdurmak ve Avrupa'nın bölüşülmesinde pay kapmak istiyorlardı.

8 Mayıs 1945'de, Nazi soykırımından kurtulan az sayıda insan temerküz kampla-

rından sağ olarak kurtuldu. Nazi saldırılarının hedefi olan halklar faşist barbarlıktan kurtuldu. Doğu Avrupa ülkelerinde, halk demokrasili devletler ortaya çıktı. Batılı müttefik güçlerin kendi işgalleri altındaki Batı Almanya'yı sosyalist Sovyetler Birliği'ne karşı, bir saldırı üssü olarak kullanmaya başladılar. Sovyet işgal bölgesinde kalan Doğu Almanya'da da "Alman Demokratik Cumhuriyeti" kuruldu.

1949 Mayıs'ında, ABD-İngiltere işgal bölgesinde Federal Alman Cumhuriyeti, Nazi kadroları ile yeniden kuruldu. Bugünkü Alman emperyalizmi; diğer emperyalist büyük güçlerle dünya hegemonyası konusunda rekabet içinde bulunan emperyalist bir büyük güçtür. Alman emperyalizmi bugün kendi başına bir savaş kaynağıdır. O, bugünkü sınırlarını kabul etmemekte; "Alman imparatorluğunun sınırları"nı yeniden tesis etme; bunun ötesinde bütün dünyada daha çok "etki alanı"nı ele geçirme hedefi için her aracı kullanmaktadır.

Alman emperyalizmi savaşa hazırlanmaktadır. Cephe gerisini sağlama almak için ırkçılık, milliyetçilik geliştirilmektedir. Faşist partiler yol verilmekte, faşist partiler iktidar opsiyonu olarak yedekte tutulmaktadır. İdeolojik kampanyalar ile demokratik haklar sınırlandırılmakta, yasalar değiştirilmektedir. Nazilerin ırkçı-şövenist ırkçılık teorilerine yaslanan Alman emperyalizminin çoğunluk partileri, şu ya da bu biçimde "göçmen-mülteci düşmanlığı"nı körüklemektedir.

Alman emperyalizmi faşistleşme yönünde önemli adımlar atmaktadır. Bu noktada tehlike yalnızca açık faşist Almanya için Alternatif (AfD) gibi partilerden değil, bizzat Alman emperyalizminin kendilerini anti-faşist olarak tanıtan yerleşik burjuva partilerinden gelmektedir. Reformist örgütler, Almanya'da faşizm tehlikesinin sadece Nazilerden geldiğini belirterek; Alman emperyalizminin rolünü yadsımaktadır. Almanya'da iktidara gelen egemen sınıfların temsilcileri, iç faşistleşmeyi ilerletmekte, militarizmin intikamcılığıni yaygınlaştırmaktadır.

Sovyet askerleri Berlin Reichstag'ına kızıl bayrak çekerken...

A lman emperyalizminin sözcüleri, 8 Mayıs 1945'i anti-komünizmin yaygınlaştırılması için kullanıyor. Onlar bunu, Hitler'in faşist diktatörlüğü altındaki Almanya ile Stalin önderliğindeki sosyalist Sovyetler Birliği'ni aynı nitelikte iki "totaliter terör diktatörlüğü" olarak eşitleyerek yapıyor! Onlar tarihsel gerçekleri çarpıtarak Hitler faşizminin suçlarını hafifletmeye çalışıyor. Sovyetler Birliği'nin Hitler faşizmine karşı can bedeli yürüttüğü mücadeleye ve genel olarak sosyalizme kara çalıyorlar.

Stalin önderliğindeki sosyalist Sovyetler Birliği, bütün ülkelerin işçilerine ve geniş kitlelere büyük acılar ve felaketler getiren Hitler faşizminin yenilmesinde belirleyici bir rol oynadı. Sovyetler Birliği'nin İkinci Dünya Savaşı'ndaki yol göstericisi, bütün dünyada proletaryanın ve ezilen halkların çıkarları idi. Sosyalist Sovyetler Birliği, uluslararası proletaryanın ve halkların çıkarları doğrultusunda; proletaryanın, ezilen halkların baş düşmanı durumunda olan faşistlere karşı fedakâr ve yiğit bir mücadele verdi.

Hitler faşizmine karşı gerek halkların zorlaması sonucu gerekse emperyalist rekabet sonucu tavır takınmak zorunda kalan ve bu noktada objektif olarak olumlu bir rol de oynayan ve bu nedenle Anti-Hitler Koalisyonu içinde yer alan ABD, Fransa ve İngiltere; savaşın hemen ertesinde Sovyetler Birliği'ne karşı soğuk savaş başlattılar. Bu ülkelerde emperyalist

burjuvazinin iktidarlara daha sonra, İkinci Dünya Savaşı'nda uğrunda mücadele ettiklerini söyledikleri "demokratik hak ve özgürlükleri" bizzat kendileri ayaklar altına aldı. Anti-Hitler Koalisyonunun bu "ortak"-ları, bugün kendi ülkelerinde faşistleşmeyi ilerleten; dışta saldırgan, dünya hegemonyası için dalaşan emperyalist büyük güçlerdir. Hitler faşizmi üzerindeki zaferi bugün kendi zaferleri olarak kutlayan Batılı emperyalistler büyük sahtekârlardır. Nazi Almanya'sına karşı kazanılan zafer, emperyalistlerin değil; başta Sovyetler Birliği olmak üzere halkların zaferidir.

Nazi Almanya'sının yenilmesinin 80. yıldönümünde, Alman emperyalizmi üçüncü bir dünya savaşının hazırlanmasında başrolü oynuyor. Diğer yanda zayıf ve yanlış temeller üzerinde yükselen devrimci mücadele var. Militarizme, intikamcılığa, faşizme, erkek egemenliğine, anti-semitizme, ırkçılığa karşı ve baskısız, sömürsüz bir toplum için mücadele, ancak Alman emperyalizmi ve onun devletinin şiddete dayalı sosyalist bir devrimle yıkıldığı zaman, kazanılabilir. Bu görevi tutarlı olarak, ancak işçi sınıfı sonuna dek yerine getirebilir. Bu yüzden daha bugünden, işçi sınıfını bu devrime önderlik edebilecek duruma getirecek Bolşevik partilerin yaratılması esas görevdir. Bugün Almanya'da da komünistlerin önündeki en acil görev budur.

[Ocak 2025'te, Katar, Mısır ve ABD'nin arabuluculuğunda Hamas ile faşist Netanyahu hükümeti arasında ateşkes anlaşması imzalandı. Bu ateşkes anlaşması ile ilgili olarak ICOR (Devrimci Parti ve Örgütlerin Enternasyonal Koordinasyonu) 7 Şubat 2025'te ortak bir açıklama yayınladı. Biz, Bolşevik Parti olarak bu ortak açıklamayı imzalamadık. Bu açıklama hakkındaki eleştirimizi ICOR'a ilettik. Aşağıda ICOR açıklaması hakkındaki eleştirimizi ve Herşeye Rağmen'in "Kenar Notları"nı yayınlıyoruz.]

Yaşasın Filistin halkının haklı mücadelesi! Kahrolsun Siyonizm ve anti-semitizm! Kahrolsun emperyalizm! Yaşasın proleter enternasyonalizmi!

israil ile Hamas arasında müzakere edilip kararlaştırılan ateşkes anlaşması tehlikede! İsrail Gazze Şeridi'ne yardım malzemeleri sevkiyatlarını durdurdu. Ateşkes ve rehine takası sırasında bile İsrail Lübnan ve Batı Şeria'daki soykırım savaşını sürdürdü. Müzakere edilip karar altına alınmış bulunan ateşkesin bir sözde "ikinci aşamaya" ve savaşın nihai olarak sona ermesine yol açıp açmayacağı hâlâ belirsiz.

Trump fütursuz faşist retoriği ile bir kez daha gündemde. Göreve geldikten hemen sonra Netanyahu'yu Beyaz Saray'da kabul eden Trump, Filistinlilerin Gazze'den zorla sürülmesinden ve özellikle Mısır ve Ürdün olmak üzere komşu ülkelere yerleştirilmesinden, "temizlikten" iğrenç bir tarzda bahsetti.

Gazze Şeridi'nin düpedüz işgalini ve yapay zekâ tarafından Trump-Netanyahu-Musk lüks turizm cennetine "dönüştürülmesini" tasvir eden bir tanıtım videosu tüm dünyaya yayıldı! Utanmazca bir iğrençlik!

Siyonist İsrail devleti 16 aydır bir soykırım savaşı yürütüyor. Bu savaşta 50.000'den fazla Filistinli öldürüldü. Bu acımasız imha ve zorla sürgün savaşında öldürülenlerin büyük çoğunluğunu kadınlar ve çocuklar oluşturuyor. Bu acımasız imha ve yerinden etme savaşında öldürülenlerin büyük çoğunluğunu kadınlar ve çocuklar oluşturuyor.

Taş üstünde taş bırakılmayan Gazze'de, enkaz altında kalan cesetler bile çıkarıla-

madı! Ama Trump, Gazze'yi "Ortadoğu'nun Riviera'sı" (!) olarak tanıtıyor. Bu, acı çeken Filistin halkına karşı çirkin bir aşağılama ve hakaretten başka bir şey değil!

Ama rüzgâr eken kasırğa biçecektir! Barbarca hayaller yok olmaya mahkûmdur! Filistin halkı direniyor! Siyonist İsrail devleti milyonlarca Filistinliyi vatanlarından zorla sürmeyi başaramayacaktır.

Bu soykırım savaşı derhâl durdurulmalıdır! Siyonist İsrail 1948'den sonra işgal ettiği tüm Filistin topraklarından çekilmelidir.

Yaşasın Filistin halkının haklı mücadelesi! Kahrolsun Siyonizm ve anti-semitizm! Kahrolsun emperyalizm! Yaşasın proleter enternasyonalizmi!

“Gazze’deki ateşkes anlaşmasına ilişkin ICOR Kararı” hakkındaki eleştirimiz

Gazze’deki ateşkes anlaşmasına ilişkin ICOR Kararı” büyük ölçüde katıldığımız bir karardır. Bununla birlikte, biz bu kararı imzalamadık. Bu konudaki tutumumuzu açıklamak isteriz. Karar aşağıdaki cümle ile başlamaktadır:

“Katar, Mısır ve ABD’nin arabuluculuğuyla Hamas ve siyonist İsrail oluşumu arasında bir ateşkes anlaşmasına varıldı.”

Taslakta “siyonist İsrail oluşumu” deniyordu. Biz bu tanımlamadan rahatsız olduk ve bunun “siyonist İsrail Devleti” ile değiştirilmesini talep ettik. Aynı zamanda “bir Filistin devleti kurma hakkı”nın eklenmesini istedik. Her iki husus da nihai kararda yer almadı. Bu konu bizim için ilkesel olarak o kadar önemli ki, imzalamamayı tercih ettik. Bu konudaki ideolojik ve siyasi pozisyonumuzu kısaca açıklamak isteriz.

Nasıl ortaya çıktığından ve bu gelişme hakkında ne düşünüldüğünden bağımsız olarak, olgu şu ki bir İsrail devleti var! Ve tüm burjuva ulus devletleri gibi İsrail’in de var olma hakkı vardır, ta ki proletarya önderliğindeki bir devrimle yıkılana kadar. [Nihayetinde, bugün var olan burjuva devletlerin büyük çoğunluğu “yapay oluşumlar” ve haksız devletlerdir ve hepsinin özellikle etnik-ulusal baskı açısından kanlı bir geçmişi ve bugünü vardır].

Biz “Filistin halkının kendi devletine sahip olma hakkını” savunuyoruz!” Bu, kendi kaderini tayin hakkının nihai sonucu itibarıyla savunulmasından başka bir şey değildir! (Lenin)

Bu hakkı savunmak dayatmacılık anlamına gelmediği gibi, bu hakkın nasıl kullanılacağına dair somut bir plan sunmak anlamına da gelmez. Buna Filistin halkı bizzat

kendisi karar verecektir.

Birinci Dünya Savaşı’ndan sonra Filistin Osmanlı yönetiminden kurtarıldı ve İngiliz mandası hâline geldi. İngiliz emperyalizmi, Araplar ve Yahudi yerleşimciler arasındaki anlaşmazlıkları kendi çıkarları için kullanmak amacıyla siyonist yerleşim projesini sınırlı ve kontrollü bir şekilde desteklemeye başladı. Yahudi yerleşim projesi başından itibaren yerli yoksul Arapların aleyhine geliştirildi. Tabii ki Yahudi yerleşimi Filistinli Arap kitlelerin tepkisiyle karşılaştı ve Arap gericiiler genellikle bu haklı tepkiyi Yahudi olan her şeye ve herkese karşı yönlendirmeye çalıştı.

İkinci Dünya Savaşı’nın başlangıcına kadar Filistin’e önemli ölçüde Yahudi göçü ve yerleşimi olmuştur. Özellikle Nazilerin Almanya’da iktidara gelmesinden sonra bu göç hızla arttı.

İkinci Dünya Savaşı sona erdiğinde, Yahudiler ve Araplar Filistin’de yan yana yaşamak zorundaydı. Yahudi nüfusu Filistin’in toplam nüfusunun neredeyse üçte birini oluşturuyordu. Ve bu Yahudi nüfus Filistin’de kendi kurumlarını yarattı. Filistin sorunu Birleşmiş Milletler’in gündemine geldiğinde, sosyalist Sovyetler Birliği, Filistin’de bağımsız, birleşik ve demokratik bir ortak Arap-Yahudi devletin kurulmasından ya da bunun başarılabilmesi hâlinde Filistin’de biri Arap diğeri Yahudi olmak üzere iki birbirinden ayrı devletin kurulmasından yanaydı.

Sovyetler Birliği’nin tutumu doğrudur ve doğrudur.

İkinci Dünya Savaşı’ndan sonra Filistin’de yaşayan bir ulus olarak Yahudi ulusunun orada kendi devletini kurma hakkı vardı; tüm burjuva ulus devletleri gibi İsrail’in de var olma hakkı vardır, ta ki proletaryanın önderliğindeki bir devrimle yıkılana kadar.

Kuruluşundan kısa bir süre sonra İsrail devleti kendisini Batılı emperyalist kampın yanında ve onun Ortadoğu’daki ileri karakolu olarak kurdu. Bugün İsrail, Batı’nın emperyalist güçlerinin Ortadoğu’daki ileri karakoludur. Siyonist İsrail devleti, kuruluşundan bu yana Filistinlilere karşı

sömürgeci, emperyalist ve barbar bir politika izlemektedir. 1948, 1967 ve 1973 savaşlarında Filistin devleti için öngörülen tüm bölgeleri işgal etmiştir.

Batı Şeria ve Gazze Şeridi'ndeki Filistinliler duvarlarla çevrili bir açık hava pishanesinde yaşamak zorunda bırakıldı. Siyonist İsrail devleti Ekim 2023'ten bu yana Gazze Şeridi'nde acımasız bir soykırım savaşı yürütmektedir ve bu savaş Batı Şeria ve Lübnan'a da yayılmıştır.

Lübnan'da Hizbullah ve Filistin'de Hamas tarafından siyonist işgale karşı yürütülen savaş haklıdır. İşgale karşı savaşın meşru tarafını kabul etmekle birlikte, bu örgütlerin aslında anti-emperyalist ve hatta devrimci örgütler olmadığını da vurgulamak isteriz.

Hamas, Hizbullah ve İslami Cihad İslamcı, faşist ve anti-semit örgütlerdir. Bizim desteğimiz bu örgütlere değil, bilakis Filistin ve Lübnan halklarının siyonist işgale karşı mücadelesine ve eğer varsa, direniş içindeki komünist devrimci güçlere yöneliktir.

"Filistin sorununa" gerçek bir çözüm ancak Siyonizm ve anti-semitizmin ortadan kaldırıldığı ve Filistin'deki tüm halkların eşit haklara sahip olarak yan yana yaşadığı koşullarda mümkün olacaktır. Bunu başarmanın yolu hem İsrail'deki siyonist hükümetin hem de gerici Arap rejimlerinin proletarya önderliğindeki devrimlerle yıkılmasından geçmektedir.

Emperyalist dünyada on yıllardır konuşulan ve Filistin'de bir Filistin Arap devletinin kurulmasını öngören "iki devletli çözüm" gerçek çözüm değildir.

Ancak kısa bir süreliğine de olsa, siyonist İsrail'in saldırganlığını ve toprak genişlemesini durdurmaya ve Filistin Arap ulusu içinde burjuvazi ile proletarya arasındaki uzlaşmaz karşıtlığın açıkça görünür hâle gelmesinin yolunu açmasına katkı sağlarsa, o zaman bu, gerçek bir çözümün koşullarını yaratmada ileriye doğru atılmış bir adım olacaktır.

Herşeye Rağmen'in Kenar Notları

Herşeye Rağmen olarak ICOR'un Gazze'deki ateşkes anlaşmasına ilişkin kararının büyük bölümüne katılıyoruz. Ancak bu kararı imzalamadık. BP'nin eleştirilerine katılıyoruz ve daha da kapsamlı eleştirilerimiz var: Kararda, özellikle Hamas'ın El Kassam Tugayları tarafından 7 Ekim 2023 tarihinde gerçekleştirilen askeri operasyondan hiç bahsedilmemektedir. Bu bir terör eylemiydi! 1300'den fazla insan ayırım gözetmeksizin öldürülmüş ve 240'tan fazla insan rehin alınmıştır. Biz komünistler, bu tür terörist eylemleri ilkesel olarak reddediyoruz. ICOR'un bu kararında Hamas'ın politikalarını eleştirmekle ilgili tek bir kelime bile yoktur. Madde 6'da şöyle deniyor: "*ICOR, Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin Netanyahu ve İsrail eski savunma bakanı Gallant hakkında uluslararası tutuklama emri çıkarma kararını kesinlikle memnuniyetle karşılar...*" Hamas'ın askeri şefi Muhammed Deif hakkında da tutuklama emri çıkarıldığına dair tek bir kelime dahi edilmemiştir.

Kararın 2. maddesinde şöyle denmektedir: "*ICOR bu anlaşmayı Filistin, Filistin direnişi ve siyonist barbarlığa karşı Filistin ile uluslararası dayanışma hareketi için bir zafer olarak görmektedir.*" Bize göre bu anlaşma Filistin ya da Filistin direnişi için bir zafer değildir. Bu anlaşma kırılmalı olmaktan çok daha fazlasıdır ve İsrail 18 Mart'ta Gazze'ye karşı yeni bir kara saldırısı başlatmıştır.

Filistin kurtuluş mücadelesi ile dayanışma! Tüm anti-semitizm ve İslam düşmanlığına karşı! ●

Ateşkes anlaşmasından bu yana Filistin'de yaşanan güncel gelişmeler

Ateşkesin ilk aşamasının başlamasından iki ay sonra İsrail bir kez daha Gazze Şeridi'ndeki hedefleri yoğun bir şekilde bombaladı. İlk acımasız saldırılarda 400'den fazla kişi öldürüldü ve aralarında çok sayıda kadın ve çocuğun da bulunduğu yüzlerce kişi ağır yaralandı.

İsrail ordusu ayrıca evlerine dönen Filistinlileri tekrar kaçırmaya zorladı ve Gazze Şeridi'nin bazı bölgelerinin boşaltılmasını emretti.

Ateşkesin sona ermesinden bir hafta önce İsrail Gazze'ye yardım malzemelerinin girişini durdurmuş ve kısa bir süre sonra da elektrik tedarikini engellemiştir. Bu bir savaş suçudur! Bu durum Filistinlilerin zaten dramatik olan durumunu daha da kötüleştirdi. Aslında bir ateşkes yürürlükteydi.

İsrail ve Hamas arasında ocak ayı ortasında imzalanan üç aşamalı plan ateşkesi de içeriyordu.

İlk aşamada Hamas, yaklaşık 2000 Filis-

tinli mahkûm karşılığında üzerinde anlaşılacak İsraili rehinelere teslim etti. Yerlerinden edilen yüz binlerce Filistinli kuzey Gazze Şeridi'ne geri dönebildi. İsrail ordusu Gazze Şeridi içindeki tampon bölgelere çekildi. Kalan rehinelere serbest bırakılması ikinci bir aşamada müzakere edilecekti. Anlaşmaya göre ateşkes ikinci aşama görüşmeleri sırasında da devam edecekti. Ancak müzakerelerde ilerleme kaydedilemedi. Netanyahu, Gazze Şeridi'ne yönelik saldırıları arttırdıklarını açıkladı: *"Tüm gücümüzle mücadeleye yeniden başladık"* ve *"Bundan böyle müzakereler sadece ateş altında yürütülecek."*

Faşist Maliye Bakanı Bezalel Smotrich de saldırıları memnuniyetle karşıladı. Diğer bazı faşist politikacılar da koalisyona yeniden katıldı. Aralarında şimdi görevine iade edilecek olan eski Ulusal Güvenlik Bakanı Itamar Ben-Gvir'in de bulunduğu bu siyasetçiler ateşkesin sona erdirilmesi

çağrısında bulunmuşlardı. Bu siyasetçilerin geri dönüşü Netanyahu'nun çoğunluğunu güvence altına alıyor. Aksi takdirde hükümetin düşme riski ortaya çıkabilirdi.

Batı Şeria'daki siyonist faşist Yahudi yerleşimcilerin Filistinlilere yönelik acımasız saldırıları ve İsrail'in Batı Şeria'daki toprak gaspları da giderek yoğunlaşıyor. Filistinli sivil halk terörize ediliyor.

Uluslararası alanda da savaş daha da kızışmış durumda. ABD, Husi hedeflerini bombalıyor ve bölgeye bir uçak gemisi daha gönderiyor. Yemen'deki Husiler Kızıldeniz ve Aden Körfezi'ndeki gemilere saldırmakla tehdit ediyor. Trump'a göre milisler "tamamen yok edilmeli". Trump ayrıca İran'ı da Husilerin saldırılarına devam etmesi hâlinde bunun sonuçlarına katlanmakla tehdit etti.

Kuzey İsrail yine Lübnan'dan atılan roketlerle bombalandı. İsrail hava kuvvetleri daha sonra Hizbullah mevzileri olduğu iddiasıyla Lübnan'ı tekrar bombaladı.

Aynı zamanda İsrail devleti Suriye'deki bombalama faaliyetlerini sürdürmektedir. Bağimsız bir orduya sahip, çok uluslu, çok

dinli merkezi bir Suriye devletinin kurulması engellenmek istenmektedir. Suriye en iyi ihtimalle başarısız bir devlet olarak varlığını sürdürmelidir. İsrail, Şam'ın güneyindeki Suriye topraklarını daha fazla işgal etmek ve Golan Tepelerindeki işgal bölgelerini genişletmeye devam etmektedir. Bu arada İsrail'de Başbakan Benjamin Netanyahu hükümetine karşı kitlesel protestolar devam ediyor. Hâlen Netanyahu'nun elinde bulunan rehinelere serbest bırakılması için gösteri yapan 100.000'den fazla kişi Netanyahu hükümetinin istifasını ve yeni seçimlerin yapılmasını talep etti.

Hamas, İsrail'in devam eden saldırıları nedeniyle askeri açıdan ciddi şekilde zayıflamıştır. Filistinli sivil halkın durumu kıyamete benziyor. Gıda tedariki yok, açlık, tüm sağlık sisteminin çökmesi, altyapı ve evlerin yıkılması. Gazze Şeridi'nde az sayıda katılımcının yer aldığı birkaç protesto yürüyüşünde Filistinliler savaşa son verilmesi çağrısında bulundu ve bazı durumlarda Hamas'a da karşı çıktı. Gazze kentinde göstericilerin "Hamas bizi temsil etmiyor" sloganlı pankartlar taşıdığı söyleniyor.

Tüm savaş eylemlerinin derhal durdurulmasını talep ediyoruz. Emperyalist güçler bölgeden çekilsin.

Kapitalizm koşulları altında, iki devletli bir çözüm daha fazla savaşı önlemek için olası bir çıkış yolu olacaktır.

Kapitalizm koşulları altında, iki devletli bir çözüm Filistin nüfusunun daha fazla soykırıma uğramasını durdurmak için olası bir çıkış yolu olabilir. Ancak bu, İsrail ve Trump ABD'si tarafından açıkça reddedilmektedir. Onların planı açıktır: Filistinlilerin Filistin'den tamamen sürülmesi ve Filistin'in tamamının İsrail tarafından ilhak edilmesi. Trump'ın aklında Gazze Şeridi'nin ABD tarafından ele geçirilmesi de var. "Filistinlilerden arındırılmış" Gazze Şeridi'nin geleceği hakkındaki ağza alınmayacak videosu emperyalist-faşist alaycılık açısından aşılabilir.

Ancak sonuçta bu planlar Filistin direnişinin direnci nedeniyle başarısız olacaktır.

ZİMMERWALD KONFERANSI 110 YAŞINDA

"Zimmerwald Konferansı 0.2"
Hazırlık Komitesi'ne

Sevgili yoldaşlar!
"Zimmerwald 0.2" konferansına katıldığımız için çok üzgünüz. Daha önce size bildirmiş olduğumuz gibi, bugün size kısa bir yazılı katkı gönderiyoruz ve bunu konferans-ta okumanızı rica ediyoruz.
"Zimmerwald Konferansı 0.2"de başarılar dileriz ve bu konferansın gerçekleşmesine katkıda bulunan tüm örgütlere ve yoldaşlara teşekkür ederiz.

Bolşevik Parti (Kuzey Kürdistan-Türkiye)

* * *

Sevgili yoldaşlar,
Sevgili dostlar,
İkinci Dünya Savaşı'nın sona ermesinden bu yana, dünyada gerici savaşların yaşanmadığı tek bir gün bile geçmedi! Dün olduğu gibi bugün de işçiler, emekçiler ve ezilenler, kapitalistlerin emperyalist çıkarları ve kâr hırsı uğruna haksız, gerici ve emperyalist savaşlarda birbirine düşman ediliyor, "top mermisi" olarak kullanılıyor. Dünyanın her yerinde emperyalistler, daha büyük savaşlara hazırlanmak için militarizmi, ırkçılığı ve faşizmi kışkırtıyorlar. Bir dünya savaşı tehlikesi bugün her zamankinden daha fazla gündemde!

Elbette bugün geniş, dünya çapında güçlü bir barış hareketi gereklidir. Böyle bir hareket, devam eden haksız, gerici, emperyalist savaşları sona erdirebilir ve en azından bir dünya savaşına doğru tırmanışı erteleyebilir! Ne yazık ki, şu anda böylesi bir barış hareketi yok. Biz komünistler ve devrimciler, tüm hak-

sız savaşların derhal sona erdirilmesi için mücadele etmekle yükümlüyüz! Ancak! Aynı zamanda, **kapitalizmde kalıcı barışın mümkün olmadığını durmaksızın yaymak** bizim öncelikli görevimizdir!

1915 Zimmewald Konferansı'nın yapıldığı bu tarihi yerde, Lenin'in komünistlerin ve devrimcilerin **doğru bir alternatif**de birliği için verdiği tavizsiz mücadeleyi hatırlamak önemlidir: **Barış için devrim gerekir! Diğer her şey hayaldir!**

Bugün, uluslararası komünist ve devrimci hareket, tüm ülkelerde kendi temel enternasyonalist görevlerini yerine getirebilecek komünist partiler inşa etmek gibi büyük bir görevle karşı karşıyadır. Lenin bunu şöyle ifade ediyordu:

"Sadece tek bir gerçek enternasyonalizm vardır: **Kendi ülkesinde devrimci hareketi ve devrimci mücadeleyi** geliştirmede özverili çalışma, istisnasız **tüm** ülkelerde **aynı böyle bir mücadeleyi**, aynı böyle bir çizgiyi ve **sadece böyle bir çizgiyi** (propaganda yoluyla, mamevi ve maddi yardım yoluyla) desteklemek.

Bunun dışında her şey aldatmaca ve boş lakırdıcılıktır." (Lenin, Seçme Eserler, cilt 10, "Sosyalist Enternasyonal'de Durum")

Acil görevimiz, tüm ülkelerde bunun için mücadele etmek ve her düzeyde bu berrak devrimci çizgiyle hareket eden komünist partilerin inşasını ilerletmektir. Bu çekirdek olmadan, her türlü barış hareketi reformizmle sonuçlanacaktır. Kapitalizm altında bir "barış" ancak bir "ateşkes" olabilir ve sömürü ilişkilerinin, emperyalist politikanın başka araçlarla sürdürülmesi anlamına gelir.

Bu anlamda, ırkçılığa, cinsiyetçiliğe, faşizme ve her türlü gericiliğe karşı mücadele edelim – enternasyonal ve devrimci temelde!

Emperyalist savaşa karşı savaş!

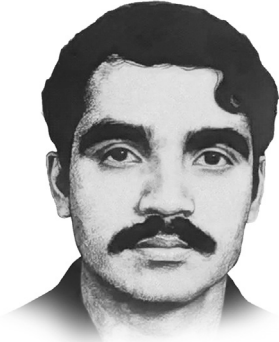
Devrim ve sosyalizm için!

Yaşasın proleter enternasyonalizmi!

Yaşasın enternasyonal dayanışma!

Bolşevik Parti (Kuzey Kürdistan-Türkiye)

25.08.2025 ●

NAMBALA KESHAV RAO VE 26 YOLDAŞINI KATLEDEN SİSTEM ER GEÇ YIKILACAKTIR!

Katliamlar devrimci mücadeleyi durduramaz!

21 Mayıs 2025'te, Hindistan'ın Chhattisgarh eyaletinin Abujmahar bölgesinde düzenlenen bir askeri operasyonda, Hindistan Komünist Partisi (Maoist) (CPI-M) Genel Sekreteri Nambala Keshav Rao'nun da aralarında bulunduğu 27 devrimci katledildi. CPI-M militanları, binlerce Hintli kolluk güçlerine karşı 60 saat süren bir çatışmanın ardından ölümsüzleştiler. Hint faşizmine karşı ölümsüzleşen devrimcileri saygı ile anıyoruz. Katledilenler, Nambala Keshav Rao, Nageshwar Rao, Sangeetha, Bhumika, Vivek; Chandan, Guddu, Rame, Lalsu, Surya, Mase, Kamala, Nagesh, Rago, Rajesh, Ravi, Sunil, Sarita, Reshma, Raju, Jamuna, Geeta, Hungi, Sanki, Badru, Nilesh ve Sanju'dur

Hindistan'daki Maoist hareket, 1967'den itibaren Hindistan merkezi devletine karşı silahlı mücadele yürütmektedir. Silahlı mücadele veren Hindistan'daki maoist örgütler "Naxalitler" olarak da adlandırılmaktadır. İsimlerini, 1967'de Hint hükümetine karşı ayaklanmanın başladığı Naxalbari köyünden alırlar. Hindistan Komünist Partisi (Maoist), 21 Eylül 2004'te CPI (ML)-Halk Savaşı ve Maoist Komünist Merkez'in birleşmesiyle kuruldu. Parti, Mayıs 2014'te CPI (ML) Naxalbari'yi de bünyesine kattı. Halk arasında "Naxalites" olarak bilinen CPI (Maoist), uzun süreli halk savaşı yoluyla Hindistan hükümetini devirmeyi amaçlayan bir gerilla gücü olan Halk Kurtuluş Gerilla Ordusu'nu (PLGA) kurdu. Parti, Hindistan'ın orta kesimindeki Chhattisgarh, Bihar, Jharkhand, Maharas-

htra, Odisha, Jharkhand ve Andhra Pradesh eyaletlerindeki kırsal bölgede faaliyet yürütmektedir. Nambala Keshav Rao, Kasım 2008'de partinin genel sekreterliğine getirildi.

CPI (Maoist), Narendra Modi yönetimindeki faşist rejime, emperyalizme karşı, yeni bir toplumun yaratılması için mücadele yürütüyor.

Narendra Modi faşist hükümeti, katledilen devrimciler için Maoizm'e karşı kazanılmış bir "zafer"i kutluyor! Hint egemen sınıflarının sevinçleri boşunadır. Onları katledenler, onların Hint faşizmine karşı yürüttükleri mücadelenin sonlanacağını sanıyor. Ama yanılıyorlar. Kuşkusuz 27 devrimcinin katledilmesi ile CPI (Maoist bir kayıp yaşamıştır fakat onların devrim mücadelesinin durdurulması, mümkün değildir.

Hintli yoldaşlarımızın acılarını paylaşıyor, acılarının acılarımız olduğunu haykırıyoruz. Baskı ve sömürünün olduğu her yerde, mücadele devam eder, edecektir. CPI (Maoist) militanlarının mücadelesi, dünya halklarının mücadelesinde yaşayacak, yaşatılacaktır.

**Yaşasın Proleter Enternasyonalizmi!
Yaşasın Devrimci Dayanışma!**

29 Mayıs 2025 ●

Bolşevik Parti
(KUZEY KÜRDİSTAN-TÜRKİYE)

stêrka bolşewîk

WEŞANA VEDORA MARKSÎST-LENÎNÎST (KURDISTANA BAKUR)

FAŞİST TÜRKİYE CUMHURİYETİ BİR HALKLAR HAPİSHANESİDİR! **BAŞKA HALKLARI EZEN BİR HALK ÖZGÜR OLAMAZ!**

Türkiye’de “Türklük” veya “Türkiyelilik” kavramları üzerine egemen sınıf temsilcileri arasında hararetli bir tartışma yürütülüyor. Bu Türklük/“Türkiyelilik” tartışmasının ilk sonuçlarından biri TDK’nin, “Türkiyeli” kelimesini sözlükten kaldırması oldu.

Görünürde tartışmanın iki tarafı var. Bir yanda “Türklerin”, yalnızca onların devleti olduğunu savunan, T.C. de yaşayıp da etnik olarak Türk olmayan millet ve milliyetlerden vatandaşları, bunlar kendilerinin de Türk olduğunu kabul ettiklerinde (“Ne Mutlu Türküm Diyene!”) gerçek vatandaş olarak kabul etmeye hazır açık, azgın Türk ırkçısı kesim var. Bunlar Türkiyeli kavramında T.C. de yaşayan Türk olmayan milliyet ve milletlerden insanların Türkler ile eşit sayılacağından yola çıkarak Türkiyelilik kavramını “bölücülük” olarak değerlendirip buna ilke olarak karşı çıkıyorlar. Diğer yanda ise geline yerde T.C.’nin çok milliyetli bir devlet olduğunun inkâr edilmesinin bir işe yaramadığını, açık inkârçı siyasetin burjuvazi açısından da acilen gerekli olan iç cephe birliğin sağlanmasında engel teşkil ettiğini gören kesim var. Bunlar da birinciler gibi T.C.’nin “vatanı ve milleti ile bölünmez bütünlüğü”nün yılmaz savunucuları. Bunun sağlanmasının bir yolu olarak, Türk kavramı yerine Türkiyeli

kavramını kullanmayı yararlı görüyorlar. Kuşkusuz bunlar birincilere göre en azından bu bağlamda daha az Türk ırkçısı. Ve bunların içinde Türkiyeli kavramını bilinçli olarak uzun yıllardır ırkçılığa karşı bir tavır olarak kullanan solcu ve liberal insanlar da var. Egemenler açısından ele alındığında, bu iki taraf arasında bir yanıyla da 102 yıllık faşizmin varlığını olduğu gibi sürdürmesi ile burjuva demokrasisi yönünde çözülmesi savunusu biçimindeki farklılıklar var. Ama ulusal sorun söz konusu olduğunda bu iki tarafı da birleştiren bir temel var: Türk milliyetçiliği, şovenizmi!

T.C. devleti kurulduğundan beri Türkiye’de yaşayan Türk olmayan ulus ve milliyetleri inkâr etmiştir. Birinci emperyalist paylaşım savaşından yenik çıkan Osmanlı devletinin Ön-Asya’daki toprakları ittifak emperyalistleri tarafından işgal altına alındığında, burada yaşayan çeşitli milliyetlerden emekçi yığınlar bu işgale karşı fedakâr bir silahlı direnişe geçtiler. Bu silahlı kurtuluş hareketinin önderliğini Türk hâkim sınıflarının temsilcileri kemalistler ele geçirdi. Milli kurtuluş savaşı, ilk proletarya diktatörlüğü devleti olan Sovyet Rusya’nın da yoğun maddi ve manevi desteği ile başarıya ulaştı. Ama bu başarı yalnızca sömürge, yarı-sömürge, yarı-feodal yapının

yerini, yarı-sömürge yarı-feodal bir yapının alması biçiminde bir başarı olarak kaldı.

Anadolu'da ve Rumeli'de yaşayan Müslüman olmayan milliyetlere karşı Birinci Dünya Savaşı içinde başlayan soykırımın devamı olan "Kurtuluş Savaşı"nın ardından kurulan T.C. devleti, bütün güçleriyle emperyalistlere karşı savaşılarak zaferi kazanan çeşitli milliyetlerden Müslüman emekçi yığınların sosyal haklarının yanı sıra, Kürt/Arap ulusu ile azınlık milliyetlerin ulusal haklarını da hiçe sayarak; emperyalistlerle kapalı kapılar ardında yaptığı iğrenç pazarlıklar sonucu belirlenen "Misak-ı Millî" sınırlarını Türk ulusunun "anavatanı" olarak ilan etti.

Ermenilere, Rumlara, Yezidilere yönelik soykırımların devamı ve Kürt ve Arap ulusunun ve Türkler dışındaki diğer Müslüman milliyetlerin hayasızca çiğnenen en doğal hakları üzerinde kurulan faşist T.C. devletinin şahsında, Türk ulusu daha devlet bağımsızlığını kazandığı anda, kendi gerçek özgürlüğünü yitirmiştir. Çünkü başka ulusları ve milliyetleri kendi ırkçı-şoven sultası altında tutan bir ulus ne kadar özgürse, Türk ulusu da bugün ancak o kadar özgürdür...

Türk hâkim sınıfları ve kemalist faşistler tarafından her fırsatta tekrarlanan: "T.C. devleti ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütündür", "T.C. devleti ilelebet payidar kalacaktır" vb. aşağılık sloganlar ile pekiştirilmeye çalışılan bugünkü resmi sınırlar içerisinde kalan topraklarda, Türk ulusunun yanı sıra Kürt ve Arap ulusu ve onlarca Türk olmayan milliyetten azınlıklar yaşamaktadır.

Yani "Ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün" olduğu iddia edilen Türkiye, Türk olmayanlar için gerçekte tam bir halklar hapishanesidir. Bu topraklar üzerinde yaşayan halklara danışılmadan kapalı kapılar ardında Türk hâkim sınıfları ve emperyalistler tarafından belirlenen sınırlar içerisindeki bugünkü görece "bütünlük", faşist Türk hâkim sınıflarının zor yoluyla sağladıkları geçici bir bütünlüktür.

"Türkiyelilik", "Kürt sorunu" tartışmaları temelinde yükselen bir tartışma. Türkler kendi aralarında, Kürtlere hangi kimliği

atfedecekleri üzerine tartışıyor! Kimi, Kürtlere -tabii ki tüm ulusal azınlıklara da- Türk milletinin bir parçası olmayı bahşediyor! Kimi de Kürtlere ve ulusal azınlıkların etnik kökenlerinin farklılığını kabul etmekte, ama bu farklı etnik kökenlileri bir üst kimlikte birleştirmeye çalışıyor. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlığı ve bu temelde Türkiyelilik. Türkiye'de yaşayan diğer uluslar Kürtler/Araplar ve azınlık milliyetler ne üst kimliği ne alt kimliği ne Türkiyeliliği; hiçbirini istemiyor. Onlar kendi kimliğini istiyor. Ne azını ne de fazlasını!

Kürt ulusu ve Arap ulusu tanımı Kürtlerin, Arapların ulusal kimliğinin adıdır. Türk devleti kurulduğundan beri Kürtlerin/ Arapların ulusal kimliğini, ulus olarak varlığını ret ve inkâr etti. Bugün de bu siyaset egemenliğini sürdürüyor. T.C.'nin Kürtlerin/ Arapların ulusal kimliğini ret ve inkâr etmesi, Kürtlerin/Arapların ulus olarak sahip olması gereken en demokratik haklarının ellerinden alınmasını da beraberinde getirmiştir. "Alt-üst kimlik", "Türkiyelilik" tartışması bu inkârda belli bir değişiklik yaratırsa da tabuyu kırmada belli bir rol oynasa da sonuç olarak Kürt/Arap ulusu yine de Türk ulusundan ayrı bir ulus olarak kabul edilmemektedir. Bu yaklaşıma göre yine Kürtler, Araplar, Lazlar, Gürcüler, Araplar, Romanlar... altta kalmaktadır.

Egemenlerin bir bölümünün şimdi kullandığı biçimiyle "Türkiyelilik" de esas olarak Türk devletinin resmi sınırları içindeki Küzey Kürdistan'ı, Antakya Arabistan'ı, Batı Ermenistan'ı inkâr eden bir tanımlamadır.

Bu inkârı içinde barındırarak kullanılan Türkiye kavramı, söz konusu coğrafyanın Türk milletine ait bir coğrafya olduğunu dile getiren bir tanımlamadır. "Alt-üst kimlik", T.C. vatandaşlığı vb. tartışmaları da bu temelde yürütülmektedir. Tek başına bu tavır bile göz önüne alındığında, tartışmadaki tarafların -kendi aralarındaki farklılıklara rağmen- tavırlarının, Türk milliyetçiliğinin, şovenizminin savunuculuğu olduğu ortaya çıkar.

MİKTAT CAMKIRAN

YOLDAŞ BOLŞEVİK MÜCADELEDE YAŞAYACAK

Uzun bir süreden beri kanserle mücadele eden Miklat yoldaşımız 18 Mayıs 2025 sabahında aramızdan ayrıldı. Yaşamının en verimli dönemlerinde yakalandığı hastalık O'nu aramızdan çekip aldığında 52 yaşındaydı. Erken ayrıldı aramızdan... Oysa birlikte daha gidilecek çok yolumuz ve yapılacak çok işimiz vardı.

Miklat yoldaş aramızdan ayrıldı. Ama O'nu hep güler yüzüyle, özveri ve çalışkan kişiliğiyle, direngenliğiyle, fedakârlığıyla hatırlayacağız...

Miklat yoldaşımız 20 Nisan'da hastane odasında şunları yazmıştı:

"Kanser mücadelesinde geri adım atmak, moral bozukluğu kesinlikle yok. Ama kanserimin saldırgan oluşu beni yenebilir, yani sonucu ölüm olabilir. Bundan dolayı başta çocuklarımdan, eşimden, annem ve babamdan, kardeşlerimden, yoldaşlarımdan ve beni seven, sayan dostlarımdan isteğim, ölüm anı gerçekleştiğinde hiçbir dini tören olmaması ve bu isteğime saygı duyulması... Ben, devrimci, sosyalist bir insanım. Devrime inanmaya başladıktan sonra materyalist bir insan oldum. Ateist bir insanım. Onun için tekrarlıyorum: Cenazemde ne hoca ne dede ne de hayır yemekleri istemiyorum. Yoldaşlarım bu cenaze merasimimi devrimci geleneğe göre yapacaklardır."

O'nu bu örnek tavrıyla da hatırlayacağız...

Miklat yoldaşın yaşamını yitirmesi ile devrimcilerin aramızdan ayrılmasının dayanılmaz ağırlığını bir kez daha içimizde yaşıyoruz.

O'nun ölümü devrim, sosyalizm ve Bolşevizm davası için bir kayıptır. Miklat yoldaş bilinçli yaşamı boyunca omuz verdiği devrim ve sosyalizm kavgasında, Bolşevik mücadelede yaşayacak...

**BOLŞEVİK
PARTİZAN**

